BOEM@

LIVE LITERATURE

ianuarie 2011 (Anul III) Nr. 1 (23)

BOEMA

Live Literature

Ianuarie 2011 (Anul III) Nr. 1 (23) - 32 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida **ASPRA**

Asociaţia **S**criitorilor pentru **P**romovarea **R**ealizărilor **A**rtistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galaţi - Editura InfoRapArt

1 / 2011

COLEGIUL DE REDACŢIE

Director: Petre Rău
Redactor-şef online: Mihail Gălăţanu
Redactor-şef: Valeriu Valegvi
Redactor şef adjunct: Victor Cilincă
Secretar de redacţie: Antoaneta Dobreanu

Redactori: Saint-Simon Ajarescu, Dimitrie Lupu, A. G. Secară, Cristina Dobreanu, Alexandru Maria, Laurenţiu Pascal
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Neculai
Colaboratori: Maria Timuc, Simona Şerban - *Bucureşti*, Melania Cuc - *Bistriţa*

Revista literară BOEMA o puteţi citi şi pe site-ul
www.boema.inforapart.ro
actualizat permanent de: InfoRapArt
Email: boema@inforapart.ro, petrerau@yahoo.com
Telefon: **0726 337376, 0336 800313**
ADRESA REDACŢIEI: Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis, Bloc Cristal, Sc. 2, Et. 3, Ap. 4, Galaţi, 800010

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertăţii absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conţinutul materialelor publicate.

Literatură şi Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Constantin Gherghinoiu (p.6), Grigore Vieru, Petre Rău - Eminesciana (p.9), George Terziu (p.12), Claudiu-Nicolae Şimonaţi (p.17), Ileana Maria Belean (p.22)

Proză: Nicolae Ciobanu – Mătasa Broaştei (p.5), Ana-Mihaela Nuţă – Emoţii dezarhivate (p.23), Roland Voinescu – Palate (p.25)

Cronică de carte: Lucian Gruia - Melania Cuc, poezia spectacol (p.4), Speranţa Miron – Un fluture cu o singură aripă sau "Omul retortă" (p.8), "Igluuri la tropice" sau Cântecul unei viori (p.8), Gheorghe A. Stroia – Ioan Agache: "Calapodeşti [Vultureni] sau Punte peste veacuri" (p.18)

Interviu: Maria Timuc – Raisa, soţia poetului Grigore Vieru: „Dragostea noastră a fost ca o poezie" (p.13)

Meridiane: Luca Cipolla - Italia (p.10)

Umor: Dan Ion Sanda – Papagalii de bărbaţi şi rebrenduirea lor (p.27)

Istorie: Ana-Maria Cheşcu - Spaţiul spiritual românesc în viziunea călătorilor străini la sfârşitul secolului al XVIII-lea şi începutul secolului al XIX-lea (p.20)

Eminesciana: Petre Rău – A fost, este şi va fi Eminescu (p.3)

Opinii: Ana-Maria Cheşcu - Galaţiul, între anii 1829-1856, în relatările călătorilor străini (p.16)

Grafică:
Coperta I: Victor Molev – *Freddy Mercury*
Coperta a III-a: Antologie colectivă, *ASPRA-2010*
Coperta a IV-a: Nature - *Heights*
Interior: Elena-Liliana Fluture

Petre RĂU

A fost, este şi va fi Eminescu

Când spui Eminescu nu poți să nu te gândeşti la chipul unui om tragic, prin excelență Indiferent că îi aniversăm naşterea, sau îi comemorăm moartea, sau pur şi simplu îl amestecăm în gândurile noastre acasă, în metrou sau oriunde în drumul nostru prin viață, imaginea chipului său este cea a unui om trist, îndurerat, chip ce a avut parte, în şi aşa prea scurta sa viață, de prea puține clipe de bucurie. Un chip aproape dumnezeiesc, dacă ar fi să facem abstracție de tinerețea sa de netăgăduit.

Eminescu a trecut printr-o mulțime de încercări. Dar care om n-a pătimit asta în viață? Din acest punct de vedere pare să nu ne fie prea util. În schimb, se aseamănă prea mult cu cei mai mulți dintre noi.

De-a lungul vieții sale, Eminescu a scris poezii originale de excepție, dar a fost şi o fire răzvrătită care a pledat pentru libertate, dragostea de țară şi frumusețea neamului. La el întâlnim lucrări ce țin de caracterizarea istorică a neamului românesc, dar şi luptătorul pentru adevăr şi dreptate, omul care s-a ridicat deasupra morții şi vieții, deasupra timpului național, devenind pe merit un etern sălăşluitor al universului.

Cu toate acestea, câțiva puşti, dintre cei din tagma teribiliştilor, s-au apucat să-l denigreze pe poet, deşi nici măcar n-au apucat să-i citească opera. Aceşti detractori folosesc o tactică banală, deloc diabolică, ci una la nivelul minții lor josnice: coborârea poetului, iar atunci când treaba asta nu le reuşeşte, coborârea omului Eminescu în planul discutabilului şi al disputabilului. Astfel, ei utilizează tehnici infame precum: negația, denigrarea, demitizarea, dezavuarea şi reconsiderarea, debarasarea (precum aceea de acumulări lingvistice certe) ş.a. Critici, mulți dintre ei demult descalificați moral, găsesc tot felul de interpretări personale pentru a distruge mitul Eminescu. La unison cu aceştia, tot mai mulți tineri se avântă azi în tainele poeziei, contorsionând şi crispând cuvinte în toate felurile posibile, doar-doar de-or suna ca nişte versuri, şi când cred că au realizat asta le şi lansează pe "piață", fără a mai ține seamă de gramatică şi idiomatică pe care, oricum, nu prea şi le-au însuşit la şcoală sau altcumva, dar ce le pasă?

Vor aduna oare, aceşti tineri, în conturarea operei lor, atâta măreție câtă ne-a oferit până acum opera lui Eminescu? Aceştia uită de faptul că, însăşi limba pe care o vorbesc (oare ştiu s-o vorbească corect?) este o zestre pe care o moştenesc tot de la poetul neamului, zestre care, desigur, ar fi un mare păcat să fie risipită.

Niciun poet din zilele noastre nu mai este un exponent al ideilor dominate în conştiința națională pe care s-o exprime artistic şi să îmbogățească sufletul celor care o ascultă. Niciun poet de azi nu mai e la fel de fructuos ca şi Eminescu, nu mai e la fel de sensibil la freamătul inimii şi la zbuciumul timpului. Numai el, Eminescu, şi-a asumat greul unui grai, trecându-l prin inima sa şi, încărcat de răbdare, înțelepciune şi frumusețe, l-a întors semenilor săi care-şi deschid de bunăvoie inima să-l primească pentru a-şi duce demn mai departe viața în spiritul dreptății, al iubirii şi al credinței față de cele nepieritoare.

S-au scris şi se vor mai scrie tomuri întregi despre Eminescu. De mai bine de un secol, cele mai multe versuri pe care poporul acesta le poartă în suflet şi memorie le ştie de la Eminescu, niciunul de la M.Cărtărescu sau de la cei mai moderni dintre moderniştii şi postmoderniştii noştri poeți. Oare îndrăzneşte cineva să susțină că, peste o sută de ani, acest popor va îngâna vreun vers de-al vreunui actual poet? Vom mai auzi oare sintagma de poet național aplicată cuiva fără să-i simțim "răceala"?

Până la urmă, punerea sub semnul întrebării a valorii instituționalizate, chiar negația şi contestarea lui Eminescu au şi o parte pozitivă. Este utilă în sine fie şi pentru că astfel are loc testarea trăiniciei scării de valori. Faptul că o operă devine obiect de contestație se încadrează în ciclul firesc al analizării periodice a valorilor. Dar, să nu uităm că acest popor nu prea a avut oameni cu care să se mândrească cu adevărat. Nu a avut adevărați oameni de ştiință sau mari artişti care să nu fugă departe de patrie ca să-şi pună în valoare ideile şi operele lor incontestabile, nu a avut preoți sau prelați de seamă care să înrădăcineze adânc pe aceste meleaguri valorile moderne ale creştinismului şi nu să lase totul să se petreacă în voia sorții într-un fel de barbarie perpetuă, n-a avut mari conducători care să nu dezamăgească. Şi multe altele n-a avut. În schimb, l-a avut pe Eminescu, singurul model de luptător pentru adevăr şi dreptate, pentru libertate şi pentru întărirea sufletelor celor mulți. Pe parcursul unui secol şi jumătate numele său nu s-a estompat nicio clipă.

(continuare în pag. 24)

Lucian GRUIA

Melania Cuc - POEZIA SPECTACOL

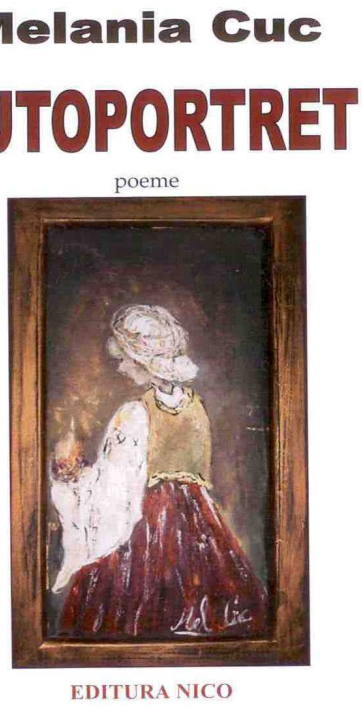

`

Coperțile celor două volume de versuri publicate în anul 2010 de Melania Cuc trebuie privite cu mare atenție întrucât, prin complementaritatea lor, consolidează arta poetică a autoarei. Autoportretul de pe volumul omonim /1/, reprezintă o femeie îmbrăcată în costum popular (sugerând tradiția) privindu-se în oglinda vieții şi ținând o lumânare aprinsă în mână (flacăra vieții). Fundalul (viitorul) pare destul de întunecat şi femeia priveşte, pierdută în reverie, lumânarea consumată pe jumătate. Amintirile vor reprezenta o bună parte în economia acestui volum autobiografic. Tehnica picturală va fi folosită cu precădere în realizarea imaginilor sugerate de versuri: „*Autoportret perfect / Şi o ceaşcă de ceai chinezesc. / Stop cadru fără egal / Printre / Liniile frânte din şale / Pe un ecran uriaş. / Şi vremea-i albastră, / Şi nisipul e verde / Scaieții dau floare, / sământa germinează / Pe buzele mele muşcate / De sare. / Sunt un om liber! / Strig mut. / În căuşul de palmă / Mă ascund ca o pâine / Neagră, sățioasă, / Fără idealuri*".

A doua copertă reprezintă o balerină-lebădă, întinsă pe asfalt /2/. Grațioasa pasăre este strămutată din mediul ei acvatic nativ, pe asfaltul aspru al cotidianului neprielnic plutirii: „*Aştept cu capul sub aripă / Într-un arc de triumf / Ridicat cu palmele din apă şi lut."; „Mă ridic în poante, / Dau din aripi / Trec cu moarte-mi pre moarte...*".

Pornind de la aceste observații putem întregi arta poetică a poetei, prozatoarei, pictoriței şi comentatoarei literare Melania Cuc. Complexitatea preocupărilor ei artistice o fac să încerce transformarea poeziilor sale în mici spectacole de artă totală, în care lumina, culoarea, mişcarea şi muzica „*se-ngână şi-şi răspund*".

Textele decupează scenete sau secvențe cinematografice semnificative: „*Locul meu preferat este în picioare / La galerie, / Unde / Studenții fluieră dirijorul / Pe strapontină. / Bat ritmu-n picioare / Şi golul, în aer. / Dincolo de cortina / Îmbâcsită cu milă creştină / Iapa albă paşte miriştea / Poveştii reciclate de o mie de ori / din lentilele sparte*".

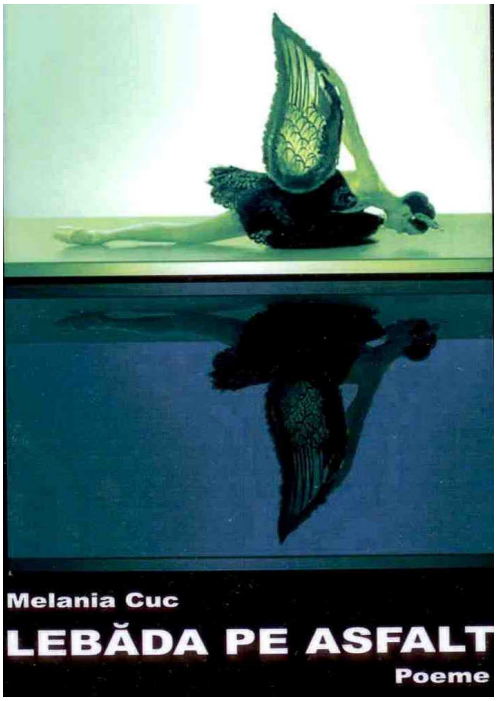

Spectacolul mimat expresionist se dezvăluie într-o gestică elevată: „*Îmi las capul pe genunchi, / Vorbesc în limbi moarte; Strig poemul cărnii invers. /.../ Mă vând pe bucăți /.../ Acum / Poate fi prea devreme / Să-ți vinzi fratele, / Ca să-mi salvezi pielea / întinsă ca o leoaică gemând / Pe podele*".

Scena este viața crudă în care ne chinuim să supraviețuim: „*Învăț învierea mergând / Pe picioare şi iluzia asta contează / Ca o melodie peste care / S-a suprapus sufletul*". Desigur, existența ne oferă şi momente de fercire: „*Şi mă dedau la mierea / Picurată sub limba ceasornicului*".

Melania Cuc scrie versuri firesc, aşa cum respiră. Naturalitatea expresiei este semnul talentului. Imaginile se aglutinează într-o unitate problematizantă. Ludicul este uzitat pentru amortizarea tragicului. Viziunea asupra existenței rămâne astfel senină: „*Mi-am făcut bagajul / Din iluzii şi albii de pâine. / Plătesc scump / Jocul de-a prinselea / Licurici / Pe banda cu lipici şi hârtie. / Mi se părea că-i / Uşor să zbor, / Să mor alergând cu un pas / În fața vagonului / Din care / Păpuşa din cârpe / Şi ruj rânced pe buze / Cântă numai pentru mine / Un cântec de leagăn*".

Note:

1. Melania Cuc – AUTOPORTRET, poeme (Ed. Nico, 2010)
2. Melania Cuc – LEBĂDA PE ASFALT, poeme (Ed. ANAMAROL, Bucureşti, 2010)

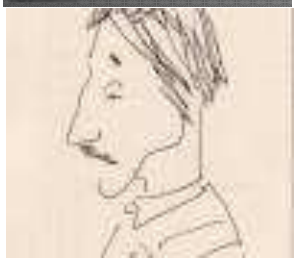

Nicolae CIOBANU

Mătasa Broaştei

Nu mai ştiu cât de mic eram şi nici prin ce părți... Înclin, totuşi să cred că era în Suceava de după război şi după secete, pe când sovromurile sugeau totul şi duceau spre liniile cu alt ecartament. A fost prima dată în viață când vedeam aşa ceva şi-am întrebat (doar eram la vârsta întrebărilor care mai de care...): Ce-i aiasta, Mămuță?

Nu mai ştiu nici dacă era un braț mort de apă, ori o baltă, un lac oarecare... Oarecare, n-am zis deloc bine... Avea, totuşi, un pod imens pentru ochii mei de atunci şi statură. Doar o veche punte, un podeț arcuit pentru pasul adult... Mă prinsesem de balustrada inferioară, oprindu-mi mama din calea-i cu gânduri şi griji. Era colosal ce vedeam: o imensitate verde, proaspătă (mai târziu, mult mai târziu, am numit-o verde-buratec), uniformă, inertă ca o scoarță acoperită de muşchiul pufos al nordului veşnic umed...

Ca din înălțimi, am auzit vocea ei: Mătasa Broaştei, Culiță...

Mătasa Broaştei... Hai să mergem pe ea (cred că eram şi desculț), trebuie să fie tare moale...
Nu se poate Culiță mamei, sub ea e apă şi e adânc.
Unii cred că e groapa dracului. Mulți s-au înecat aici...

Nu prea ştiam cam ce înseamnă "s-au înecat", eu nu mă înecam decât cu barabule de cele făinoase sau cu măliga prea dură. Şi la pâne tare ca chiatra. Şi vomitam la tot ce era prea gras, chiar dacă numai vedeam (spărietură din copilărie?)... Pentru mine, atunci, înecatul, vomitatul şi pântecăraia erau trei urgii ale vieții. Ştiam să număr, poate, până dincolo de zece... N-am pus niciodată sărăcia pe al patrulea loc, fiindcă toată lumea noastră era săracă. Nici nu ştiam că mai exista şi-o alta.

Mătasa broaştei, gândeam... Când o să agiung mari, o să-ni cumpăr camaşă di mătasă. Di Broască!... Şi Mămuței o să-i iau, şi Tătuței, şi lu'țața Ileana şi Marşic-hăi, şi Bunicului... (de Bunica încă nu aveam ştire, nici de fratele-mi vitreg).

N-am apucat să visez ceva mai mult. M-a tras Mama de-acolo şi m-a readus pe calea sărăciei de-atunci.

* * *

De atunci, ori de câte ori zăream un petecuț, măcar, de mătasea broaştei (de obicei, cam fără broaşte, prin apropiere, să nu strice tihna acelei pânze de verde), ori de lintiță, mă opream ca la o icoană. Mă închinam cu privirile ce le odihneam pe acea indescripibilă stare de bine, în reculegere... Nici nu le observam părelnicul freamăt, imperceptibila curgere, simțeam că eu mă mişc liiin, legănat de pânza aceea verzuie...

Apoi, cu regret, la un moment impus de soartă, îmi urmam abătut calea.

Întru sărăcie. Întru reverie…

Ultima dată, am admirat mătasea asta la Delfsjizl (nu ştiu de scriu bine, dar nu contează), pe un braț inert din o multitudine de canale zăgăzuite de poldere zmulse apelor de ingineria olandeză. Localnicii (în maşini sau cel mult pe biciclete, iar pedeştri doar acasă şi prin zonele comerciale) se obişnuiseră cu ciudatul acela care le strica peisajul cu pasul şi popasurile şi gura lui cască...

* * *

N-am apucat să mai cumpăr nimănui «cămeşă di mătasa broaştei». Nimeni - dintre cei de Atunci - nu mai trăieşte. I-au Ucis: vremurile, soarta de sărăcie şi trai amar… Chiar şi pe Copilul-de-Atunci l-au întroienit năcazuri şi dezamăgiri.

Un Altul i-a luat Acum locul…

Post-Scriptum, din partea Silviei Adamek, a cărei poză mi-a trezit amorțita amintire:

Nu, nu e posibil. Niciodată nu mi-aş fi închipuit ca în lumea asta un alt copil în afară de mine s-a mai uitat la mătasea broaştei şi la lintiță, aşa cum mă uitam eu: prostită, abandonată, dacă-mi este permis să zic. Şi cântecul broaştelor...

Şi totuşi, un alt copil, peste şapte ani, (dacă nu mă-nşel), cutreierând locurile cu o mamă la fel de săracă şi deznădăjduită, se minuna în fața unei bălți, ne-nțelegând cum de se afla atâta frumusețe-n lumea asta...

Of, Culiță, Culiță...

Ce poveste frumoasă mi-ai spus... Nici nu ştiu dacă mai e ceva de adăugat. Dă-i un titlu, te rog şi trimite-mi-o cu agrafă. Vreau o rochie de mătasea-broaştei pe care-am s-o port numai la Zile Mari. O aştept cu răbdare. Ştiu că mătasea se țese greu. Ba nu, mătasea-broaştei se-ntinde fin, prin aer, cu degete măiestre-n ochiurile verzi.

(sper ca ultimele două cuvinte să nu aducă a altcineva).

Îți mulțumesc,

Silvia

Constantin GHERGHINOIU

1

vreau să fug din lume,
unde să fug, Doamne?
peste tot se întinde nicăieri,
peste tot este un vid nenumit,
nu ai unde să te duci niciodată,
nu este scăpare nici pentru tine,
Dumnezeu, ți-ai pierdut demult iluziile,
plantezi flori pe aleile
unde îngerii îşi fac veacul,
uită-te la ei, îşi scutură aripile mucede,
îți întind florile plantate de tine,
sunt flori din deşert, Doamne,
au umbră ca oamenii,
au destin,
vreau să fug din lume,
sunt nicăieri,
nu am unde să fug,
unde să fug cu deşertul tău, Doamne

2

în târziul din cuvintele mele găsesc
un soi de neconsolare a ființei,
am auzit cum ancorează marea
în portul cuvintelor mele,
le port peste tot,
le port în nemărginirea disperării că sunt,
în deşertul unde îmi fac patrie
scobind nisipul cu unghiile le port,
le iau cu mine la țărmul epuizării de viață,
la țărmurile debusolării mele,
acolo poetul exilat îşi pune capăt zilelor
cu ştreangul cuvintelor mele,
din înalturi Dumnezeu se încruntă,
cuvintele mele de scit supărat
îi dau fiori de gheață,

ar vrea să nu mă mai ştie prin preajmă,
neconsolarea supremă freamătă
în cuvintele mele,
neconsolarea mea îi dă frisoane,
Dumnezeu şi imensitatea din cuvinte
îşi iau mările în spinare şi pleacă,
nimeni nu ştie în ce port vor ancora
Dumnezeu şi nimicul din cuvânt…

3

vine pasărea timp,
întreabă:
unde să fie înțelepciunea?
adâncul răspunde:
nu este în mine!
nu este în mine!
marea freamătă:
nu este în mine!
nu este în mine,
spune şi zborul,
privesc cerul,
cerul se face mare,
marea răspunde:
nu este în mine!
vine pasărea timp,
unde să mă ascund,
unde, Doamne?

4

furia mea împotriva poporului
este mai veche decât zeii,
păstorii de neam pleacă de la noi,
între potop şi judecata de apoi
păstorii de neam îşi pierd urmele,
mulțimi de popoare invită despoții
să se destrăbălleze cu biciul
pe spinarea lor,
fără dictatură poporul se pierde de sine
şi linguşelile curg îndelung,
cruzimi se pierd în ceața istoriei,
câtă vreme satrapii câştigă ceruri după ceruri
şi fac din ceruri satrapii
Dumnezeu nu are cuvânt,
apoi, când umilirea răsare pe orizonturi,
Dumnezeu se întrece în bombăneli,
în ranchiune,
în edicte de răzbunare şi ghilotine,
furia mea împotriva istoriei
este mai veche decât Dumnezeu…

5

Dumnezeu se foieşte într-un colț de biserică,
orga îi pune pe umeri sunete galbene, galbene,
o îngeriță în lenjerie de amărăciune eterică
ți se adresează în limba îngerițelor, carpene
pe un perete vin sfinții în vilegiatură,
pe o margine a icoanei sădesc flori din deşert,
Dumnezeu îmi transmite salutări şi primitivă ură
şi mă ceartă pentru timpul din cer şi îl cert
pentru timpul care mă ține în palmă,
timpul vine din amurgurile înțelepciunii
din amestecul de goluri, dintr-o valmă,
dumnezeu se uită lung la mine cu o stea,
apoi nervos stinge în hăuri tăciunii

6

prin sângele meu vine din adâncuri de vreme
caverna,
grota unde îmi creşteam idealurile de ucigaş,
imperiul era gol,
doar eu şi pornirile mele de primitiv
revărsate ca o ploaie de vară peste pădure,
masacrul începea întotdeauna cu un dans,
cu o gavotă plutindă peste coroana pădurii,
o polcă molcomă curgea în calendare,
un bolero strunit de mama iarbă,
venea la rând crima în ritm de fado,
se răsucea în coroane un timp al cruzimii,
o samba sticloasă şi iute,
stilet înfipt cu voluptăți în pieptul vremii,
am pierdut timpul de atunci,
am pierdut toată vremea,
mai pot doar să văd cum pe dealurile sângelui
soseşte în fiecare zi o corabie,
eu şi caverna iluziilor mele de om al civilizației,
a voastră civilizație, Doamne…

7

locuiam un amurg,
eram plin din cap până-n picioare
de sângele lui,
moarte şi transfigurare la porțile lui de aur
şi Dumnezeu nicăieri,
era plecat într-o misiune diplomatică
sau poate se complăcea în neființa lui
vizibilă şi invizibilă,
deodată am auzit uralele,
urletele sălbatice,
deodată am văzut popoarele încolonate,
se îndreptau victorioase către acel amurg,
către acel sfârşit,
erau pline din cap până-n picioare
de sângele lui,
şi Dumnezeu nicăieri

8

un om minuscul,
o idee de om între pereții de stâncă,
pereții sunt verticali,
drumul ar trebui să treacă printre ei,
dar nu are curaj să înfrunte pereții de munte,
ideea de om ar vrea să urmeze ideea de drum,
dar nu are curaj s-o găsească,
drumul ar putea să trăiască retras,
un fel de drum anahoret,
în pereții de stâncă verticală,
drumul ar putea să fie un pustnic
retras în chiliile stâncii,
ideea de om nu ştie încotro să apuce,
disperarea ia locul ideii de om,
disperarea îşi ia inima în dinți,
şi aşa,
cu inima în dinți, începe să urce pe stânci,
scena se goleşte de personaje,
un om minuscul,
o idee de om urcă stânci verticale,
cine să fie? cine să fiu?
un om minuscul priveşte din cer,
cine să fie? cine să fiu?

9

spiritul muntelui se revoltă
şi începe să scuture stâncile,
vântul se gudură la picioarele muntelui,
marea vuieşte,
ochiul din frunte al soarelui Shiva
se face galben spre verde,
verde spre roşu,
furtuna vine din adâncurile muntelui,
acolo îmi țin puterile primordiale,
şi tot acolo focul din inimă,
nu mă tem de vulcan şi de puterea lui,
mă tem de puterile mele dintâi,
de violența focului din inimă
şi din adâncurile muntelui,
vântul mi se gudură la picioare,
marea vuieşte,
stâncile tremură,
începe marea creație,
ziua întâi

10

când încep să urc muntele,
nu sunt aici, nici acolo,
sunt nicăieri,
sunt departe, în altă lume,
treptele mi se aşează la picioare,
albe, catifelate,
catifelate şi albe trepte de piatră,
şi eu urc în neştire
şi în ştire urc,
trepte albe, trepte catifelate, ruginii,
vine toamna undeva în lume,
oglinda cerului este goală,
nu are interior, mă gândesc,
nimeni este personajul din oglinda cerului,
pe muntele unde urc vine agale amurgul,
privesc în urmă,
muntele mă ceartă,
nu e voie să te uiți în urmă,
cu coada ochiului privesc muntele,
şi văd scris titlul de pe coperta lui:
singurătate

Speranța MIRON

Un fluture cu o singură aripă sau „Omul Retortă”

Apărută la editura Rafaet, cartea lui Stroia, ”**Omul Retortă**”, mă convinge încă odată că nu există manual care să ne învețe cum să scriem poezie şi că nu numai forma este cea care bucură ci ceea ce se află în spatele formei, fiindcă poezia vine din alte izvoare, cu mult mai profunde.

A scrie poezie este ca şi cum te-ai afunda într-un haos încântător, în haosul originar al naturii (umane), pentru că „*începutul fiecărui poem înseamnă abolirea legii şi a rațiunii*”.

Cartea lui Gheorghe Stroia este o dăruire totală pentru că autorul face din sufletul său un drum, o cale pe care ne îndeamnă să păşim, având grijă de noi, cei ce vom explora această cale; ne împrumută nişte „opinci umblătoare” făcute tot dintr-o fărâmă din sufletul său aprins.

Suflet plăpând ca un fluture cu o singură aripă, uşor şi plin de grație ca şi acesta, simbolul imponderabilității, Omul Retortă este egal cu arderea ce se petrece în 22 grame, amestec din bucăți de materie cu irizări din lumina gândurilor sub o ploaie albastră.

Cu mâinile sufletului desculț întinse spre cerul din care e rupt şopteşte vântului să facă linişte pentru a-si aduna gândurile răspândite pe calea ce duce spre visare.

Când fluture, când piatră, când îngenunchiat de primăvară, când fiu al ploii, poetul ne înfățişează diferite ipostaze ale propriului spirit, cu reverberație de sanctuar, voit timid. De aceea trebuie să avem grijă fiindcă nu toți putem păşi pe calea arătată, deşi autorul ne invită cu persuasiune disimulată.

Unii ne-am putea evapora, la fel ca şi autorul care mărturiseşte, la un moment dat, că a ajuns la evaporare, ştiind că vaporii, împrăştiindu-se în eter, pot înflori miraculosul, extraordinarul, misteriosul fără de care n-am avea de-a face cu poezia fiindcă „*poezia este universul însăşi care se perfecționează continuu*”.

Gheorghe A. Stroia încearcă să dea poemelor sale suplețe folosind în construcția artistică o structură teologică nedefinită însă.

Autorul îşi recunoaşte, cu exces de modestie, o dubitativă, superbă neputință în cap. 2 intitulat „Renaştere”, în poezia „*În ochiul orb... un ciob*” unde se întreabă nedumerit dacă este „*firul de nisip cernut de sita timpului cel mut?*” sau „*pomul copt*” fără rod sau „*lacrima născută în ochiul orb-un ciob*” deşi în altă poezie din acelaşi capitol, autorul îşi simte ochii vitralii prin care „*intră lumina cea din cer*” aceeaşi lumină care i-a aureolat şi pe sfinți, folosind aici procedeul de punere în valoare a ceea ce este mai nobil în om, semn al sacrului, al divinului.

Scriitura lui Gheorghe A. Stroia este nimbată de un nor luminos ce poate fi felurit colorat, autorul folosind lumina-simbol şi lumina-metaforă, hotarele dintre ele fiind imprecise.

Felicitări autorului pentru o carte care ne-a încântat si pentru că acum a înțeles că poetul: ”*este un dor, / o stea, / o greşeală, / un vânt cernut / de triste ți, / Lacrimă îmbracată / de gală / în fața unei / Dimineți!*”

“Igluuri la tropice” sau Cântecul unei viori

Aparută la editura Proilavia – Brăila, în anul 2010, cartea „*Igluuri la Tropice*” a Anthoniei Amatti surprinde prin titlul contradictoriu aşa cum autoarea ne-a obişnuit în ultimul timp. Amintesc aici un alt titlu al poetei „*Lungul drum al vieții către viață*”, la fel de ciudat, aş putea spune.

Ştim însă cu toții că poetul este un solitar, dar şi un solar în acelaşi timp, de aceea cred că poeta şi-a construit un adăpost pentru sufletul său ca un iglu, decât că straturile de zăpadă din care este adăpostul iglul sunt dintr-un lot special - ”zăpadă cu har”.

Nu întâmplător poeta poartă numele unei viori sau chiar a lutierului care a făurit prima vioară cu patru corzi Amatti pe la 1555.

Cartea „Igluuri la Tropice” are mai multe capitole dintre care amintesc numai: Igluuri la Tropicele Iubirii, Adevăratele Adăposturi, Paradoxuri Temporale, Ocrotitul Cuvânt.

Am să încep cu un citat din poezia „Triumf” din primul capitol: „*Întotdeauna-între ruinele unor săli de concerte, bombardate, va rămâne un tânăr care să cânte la vioară*”.

Violonistul este poetul, iar melodia pe care o cântă e poezia. Fără poezie n-am exista, fiindcă poetul este un crucificat iar crucea poetului ajunge, în visul său, până la cer, loveşte pământul, iar din brațele crucii curg stele cu care el, Poetul îşi spală fața însorind-o.

Poetul este un fin cunoscător al visului. Visul Poetului este stare lui de trezie. Imaterialitatea visului dă poetului o matură şi profundă cunoaştere.

(continuare în pag. 9)

(urmare din pag. 8)

Flacăra, combustia, Lumina din visul poetului scot la iveală frumuseți care par să vină dintr-o altă lume, de aceea poetul este deseori considerat un ciudat, pentru că el are dureri neînțelese. Pe Poet îl doare floarea când începe să se desfacă, pe poet îl doare verdele-albastrul cerului, pe poet îl doare „*viul care moare*" cum spune chiar poeta Anthonia Amatti, dar toate aceste dureri n-au nimic comun cu durerile obişnuite. Durerea poetului este îmbrăcată în bucurie, întrucât poetul este amprentat de Dumnezeu. Fiindcă a scrie poezie este ca şi cum ai păşi într-un spațiu Sacrosant, poezia fiind Un Strop de Veşnicie.

Marin Sorescu spunea că „*poezia este oscilograful omenirii. Cuvântul - mai mult decât o statuie, o pânză, o clădire se plachează pe geamătul, pe suspinul lumii,se îmbibă, e stâlcit, rănit, sfârtecat...*".

Avea dreptate, fiindcă poezia este o taină, poezia este un tot, sau miezul a tot ce este, poezia este esența Luminii şi, cum am spus anterior, poezia este un Strop de Veşnicie şi, de ce nu, un Strop de Iubire.

„*Când iubeşti devii mesean la ospățul nemuririi*" spune poeta cu nume de vioară sau „*În fiece clipă uităm că murim / Lăsăm în urmă umbre şi contururi... / Ca să nu piară timpul, încercând să iubim, / Spirala vieții înădim de-a pururi...*".

Cineva spunea că poezia este o "*pictură care vorbeşte*". Eu aş spune că poezia doamnei Anthonia Amatti este o pictură care cântă, făcând referire şi la poezia „Muzicală" unde poeta alcătuieşte un acrostih pe verticală cu notele muzicale, dar nu numai.

Cartea Anthoniei Amatti, „Igluuri laTropice", scoate la iveală dorința autoarei de evadare dintr-o lume convențională, îngustă şi lipsită de profunzime, conducându-ne prin creația domniei sale, către o filozofie a frumosului, într-o manieră rafinată. De aceea trebuie nu numai să simpatizăm cu sentimentele poetei, ci să pătrundem în activitatea sa creatoare, pentru că frumosul depinde atât de sentimente dar şi de un act de judecată şi contemplare.

Cu „*sufletul chircit în adâncuri*" poeta cu nume de vioară, Anthonia Amatti, se refugiază „*În țara de iarnă eternă*" construindu-şi un iglu din mătasea zăpezilor ce cade continuu acoperindu-i primăverile, verile şi toamnele.

Poeta nu uită totuşi ce este mai important: Cuvântul care este salvarea ei, un fel de "*fereastră spre cer*", un fel de strigăt spre Lumină, un fel de frumusețe pe rug, Cuvântul fiind eliberare.

Felicit din toată inima pe Anthonia Amatti, dăruindu-i câteva versuri adecvate, sper „*Ninge! / Alb, / Poveste / Basm adevărat / Spus de Dumnezeu / Ninge! / Ning şi eu!*".

Eminesciana

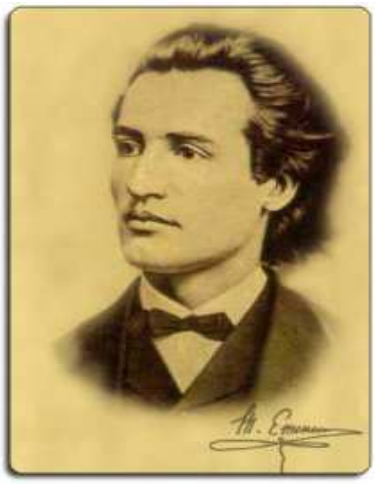

Legământ

lui Mihai Eminescu

Stiu, cândva, la miez de noapte
Ori la răsărit de Soare,
Stinge-mi-s-or ochii mie
Tot deasupra cărții Sale
Am s-ajung atunce, poate
La mijlocul ei aproape
Ci să nu închideți cartea
Ca pe recile-mi pleoape
S-o lăsați, aşa, deschisă
Ca băiatul meu, or fata
Să citească mai departe
Ce n-a dovedit nici tata.
Iar de n-au s-audă dânşii
Al străvechii slove bucium
Aşezați-mi-o ca pernă
Cu toți codrii ei în zbucium

Grigore Vieru

Eminescului

Picură dorul care mă frânge
Curge izvorul uitarea plânge

Frunza în spuză pe creanga de tei
Rumpe o muză în trecerea ei

Noaptea învinsă se scurge firav
Iarba surprinsă răsare suav

Tresaltă dorul pe dealul pustiu
Dulce amorul mai e încă viu

Glasul de piatră rupe suspine
Liră uitată vino la mine

Petre Rău

Luca CIPOLLA

- Italia -

Luca Cipolla are 34 de ani şi locuieşte la Milano. Scrie versuri din adolescență şi timp de şase ani a studiat limba română. A mai publicat în revista “Climate Literare” din Târgovişte (nr. 32, iunie-iulie 2010) şi în revista Boema (nr. 10/2010).

LA PIOGGIA DEL MONSONE

Sulle tue grezze mani
il lavoro dei campi,
il tintinnìo verbale,
le vesti mandarine.
Sei schiava del riso,padrona di niente,
pelle imperlata di sudore.
Non odi monaci in contemplazione
né sai di Mao,della rivoluzione.
Ad est un grido,ad ovest un dio,
tu,fra i due,la vera regina,
diva del sole a bassa quota.
Nei tuoi tratti virginei
il senso della vita.
A chi
brevi luci modellate da mano divina?
A chi
fianchi gentili,delizia di movenze?
A chi
piccole mani e il nome dal dolce significato?
Un cenno del tuo capo,
la forza del tuo sguardo,
la pioggia del monsone...

PLOAIA MUSONULUI

Pe mâinile tale tăbăcite
munca câmpului,
clinchetul verbal,
hainele mandarine.
Eşti sclava orezului, patroana nimicului,
piele îmbrobonită de sudoare.
Nu auzi călugări în contemplație
nu ştii de Mao, nici de revoluție.
La est un strigăt, la vest un Dumnezeu,
tu, între cei doi, adevărata regină,
diva soarelui la cotă joasă.
În trăsăturile tale virginale
sensul vieții.
Cui
scurte lumini modelate din mâna divină?
Cui
solduri gingaşe, deliciul mişcărilor?
Cui
mâini mici şi numele din dulce semnificat?
Un semn al capului tău,
forța privirii tale,
ploaia musonului...

LA CAGNA DEL FIORAIO

Neppur è festa per la cagna
che pascola il suo dì
all'ombra d'un altar remoto
tra città e campagna...
gente la sovrasta
al passo elegante,
mela a metà gettata
nell'odorar fragrante.
Assorta nel divenir
d'apatico retaggio,
niuno la cinge
al sole di maggio.
Lo sguardo vagante
da tremula stilla
muove alla Gara
d'acuta sibilla.
La mola vorace
un cerchio che stringe,
ramingo quel sole
che rossa la tinge.

CATEA FLORARULUI

Nici e petrecere pentru cățea
care paşte ziua ei
la umbra unui altar depărtat
între oraş şi țară...
oameni se ridică pe ea
la pasul elegant,
măr pe jumătate aruncat
într-un miros fragrant.
Absorbită întru devenirea
unei moşteniri apatice,
nimeni nu o cuprinde
la soarele din mai.
Privirea rătăcitoare
de picătura tremurătoare
se mută la Gară
cât agera Sibila.
Moara vorace
un cerc ce zoreşte,
pribeag acel soare
care în roşu o vopseşte.

ARTIOLA

Lascia quella veste
che la notte ti reclama,
quieta,un vibrar di foglie
che la tua voce chiama...
silente come un passo,
nell'impronta diafana,
spicchi il volo,un'aquila
che la sua terra brama.

10/10/09

Cieca,
stanca dal profilo la valle,
oltena d'istanti sommersi come fugace sogno,
sorda al mio battito…
vorrei poter morire,
con orgoglio di falena mostrarmiti dall'alto,
come spettro che ti guida là
dove la notte non è mai vagare senza terra e
senza tempo…
L'inverno non t'investa della sua gelosa solitudine
e semi di luce ti rendano viva.
Cieca,
stanca dal profilo la valle,
un uomo la guarda
dalle sue lacrime amare.

Da Ipotesti a Cesano

Il calesse la valle tagliava e il poeta
dall'icona sul letto parlava,
scostante il tempo e lancette come dita
rimirava;
un sipario che la valle celava e il poeta
dall'icona sul letto parlava;
dal lago quella donna non veniva,
di tra le canne non spuntava,
e fuori lenta neve è foschia,
lancette come dita a rimirare;
candida fuori di un piccolo allievo
la neve a fiocchi lo sguardo attirava,
e giocare lontano
alla madre per mano.

***

Il cielo paziente
ti sorprenda
nuda nel tuo stato perenne,
viscere che rispondono all'incanto,
leggera
ora sei;
librati nel volo più intenso
tanto da chiamarti nata...
innanzi a me nuda,
non donna
ma angelo,
là dove terra ha pianto
ti aspetto.

ARTIOLA

Lasă rochia aceea
care noaptea te reclamă,
alinată, o vibrație a frunzelor
ce vocea ta cheamă...
discretă ca un pas,
într-o urmă diafană,
desprinzi zborul, un vultur
ce țara lui tânjeşte.

10/10/09

Oarbă,
obosită din profil valea,
olteanca clipelor afundate ca vis trecător,
surdul pulsației mele...
aş vrea să pot muri,
cu mândria fluturilor de noapte să mă arăt ție de la
înălțime, precum stafia ce te duce acolo
unde noaptea nu-i niciodată rătăcind fără țară şi fără
timp...
Iarna să nu te ciocnească geloasei sale singurătăți
şi semințele luminii să te facă vie.
Oarbă,
obosită din profil valea,
un bărbat o priveşte
din lacrimile lui amare.

De la Ipoteşti la Cesano

Caleaşca valea tăia şi poetul
din icoană pe pat vorbea,
îndepărtând timpul şi limba cu degetele
privea;
o cortină care ascundea valea şi poetul
din icoană pe pat vorbea;
din lac femeia aia nu venea,
printre trestii nu apărea
şi pe-afară lentă nea pare ceața,
limbi cu degete privind;
candidă în afara unui elev mic
neaua din fulgi privirea atrăgea
şi îi juca mai departe
mamei pe mână.

***

Cerul răbdător
să te surprindă
goală în starea ta veşnică,
viscere care răspund la minune,
diafană
acum eşti;
plană în cel mai intens zbor
atât de a te numi născută...
fata de pe mine goală,
nu femeie
ci înger,
acolo unde pământul a plâns
te aştept.

George TERZIU

Moarte la televizor

Vroiam să mor de o moarte rară
Să se vorbească la televizor
La Realitatea şi Pro tv
Dar am murit banal, cum am trăit
Cred că m-am împiedicat de un cal
S-a vorbit atunci de cineva din Moldova
Care violase o găină,
Cu amănunte, cu reconstituiri
Din nou cineva inteligent îmi bătuse moartea
Mama lor de moldoveni
Ştiu mereu cum să fie la ştiri
Chiar acum se transmite cum cineva de la Iaşi
A violat toată poezia națională

Sfârşitul unui poet dubios

De când am murit e pace în România
Cred că eram un tip dubios
Serviciile secrete se interesau de mine
în fiecare seară
Dădeau rapoarte, se primeau rapoarte
Numai eu ştiam declinarea verbului a simți
Numai eu înțelegeam răsăritul şi apusul
Dar mi-a intrat un cui în talpă
Cuiul fundamental prezis de Einstein
Am dat apoi în starea de triunghi şi am murit
Lăsând pe toți cu gura căscată
S-a vorbit la moartea mea, ca şi la alții
Uite domnule a murit, vai, era o valoare
Şi m-au dus la cimitir
Printre mii de oameni de neînlocuit

Femeia pirogravată

În vreme ce mestecam limbajul de lemn,
Şi rontăiam cuvinte trase în ciocolată
Mi-a intrat în gând cu un țipăt subțire
Numita femeie pirogravată

Fața ei, misterul omizii păroase,
Clinchenind furişată privirii părere
Aşa mi se arată numita făptură
Ana are mere.

Am uitat să vă spun, o cheamă Ana
Ce contează a cărui Manole?
Dacă ştie cât fac patru + patru
Şi face bine gulaş cu bob de fasole

Acum, la terminarea poemului, vă îndemn
Să vă pirogravați o femeie
În sufletul vostru de lemn

Capra vecinului

De ieri mă preocupă capra vecinului
Are Doamne o capră
De-ți vine să-i bei apă din bot
Merge la cosmetică în fiecare vineri
Şi când vine nici nu se uită la mine
Vorbeşte ungureşte să nu înțeleg nimic
Dă din coadă să mă bage în draci
Mâncă aşa manierat florile pe care i le dau
Că mă simt preşedinte de bloc
Mi-e şi frică să adorm, poate nici nu există

Dacă nu-mi aduceți capra în 10 minute
Nu mai vin la cenaclu

Aşteptata aşteptare

Tot timpul aştept să mi se-ntâmple ceva
ce de fapt
mi se-ntâmplă
Tot timpul iubita mă gâdilă la poem,
circulând prin cuvinte intens şi rotund
Dar mă doare-n rimă de privirea ei transcedentă
De sarmale cu pasat şi pisică umplută cu dovleac
Mâine mă declar nebun şi candidez la primărie
Poimâine la cultură şi tot aşa
Dar, stimați prieteni, cât timp sunt mort,
Degeaba aşteptați să mi se întâmple ceva,
Ce, de fapt, mi se întâmplă

Moarte națională

Morții noştri lucrează pentru națiune
Emit legi şi decrete ciudate
Ne trimit veşnicii să nu ne fie frig
Ne trimit sărbători inutile
Ne trimit Moş Crăciuni enervanți
Ai zice că lucrează pentru companii multinaționale
Dar ei sunt doar departe, neştiuți
Pe câmpuri mirosind a scorțişoară
Şi ape duhnind a palincă
Morții noştri au murit de prea multă tăcere
Şi alții vorbesc în numele lor

De ultimă oră

Isteria generală a început ieri
Când s-a aflat de moartea mea.
Am devenit invidiat, comentat,
E ceva să mori la momentul potrivit
Să nu te mai consumi cu încălzirea globală
Cu prevestirile calendarului maiaş
Si cu impozitele
Ce mai,sunt un mort fericit
Ceea ca va doresc si dumneavoastra

(Din volumul în pregătire "Moartea necesară"*)*

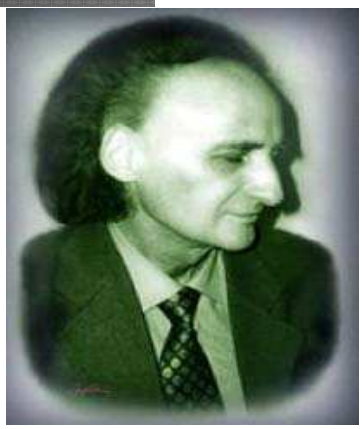

Raisa - soția poetului Grigore Vieru: "*Dragostea noastră a fost ca o poezie*"

Maria Timuc - interviu cu Raisa Vieru

Am întâlnit-o pe Raisa Vieru cu doar câteva zile înainte de a pleca de la Bucureşti către Madrid, unde românii au pregătit deschiderea unui Centru Cultural "Grigore Vieru". Raisa Vieru poartă hainele de doliu, dar - în mod evident - esența doliului se află în inima ei. Nu-şi poate ascunde durerea, tristețea şi pierderea ireparabilă pe care le resimte după accidentul lui Grigore Vieru. "*Nu cred c-am să-mi revin niciodată*", îmi mărturiseşte doamna Vieru. "*A fost atât de neaşteptat, atât de ..greu*", spune ea, fără să-şi ascundă ochii ce se scaldă în lacrimi. Tristețea şi durerea soției celui ce a a fost şi rămâne un simbol pentru români şi pentru unitatea românească, un spirit înalt al poeziei, al frumuseții şi al iubirii pentru țară, nu-i afectează distincția şi nu-i trădează vârsta acestei minunate femei. Am în față o ființă care este "parte" din Grigore Vieru, parte din puterea spiritului său şi parte din întreaga sa existență. Poate nu degeaba se spune că-n umbra unui bărbat de succes se ascunde întotdeauna o femeie puternică.

La 8 iunie, Raisa şi Grigore ar fi sărbătorit… "nunta de aur"

Raisa Vieru emană simplitate şi putere, iar dragostea pe care i-a purtat-o şi i-o poartă soțului său răzbate prin fiecare cuvânt şi din fiecare privire a ei. "*Dragostea noastră a fost ca o poezie*", spune Raisa Vieru, privindu-şi verigheta pe care o poartă de 50 de ani şi pe care este încrustat numele "Grigoraş". Numele ei - Raisa - a rămas pe verigheta cealaltă. Pe 8 iunie 1959, Raisa şi Grigore s-au căsătorit. La 8 iunie ce vine, ei ar fi sărbătorit "nunta de aur"! şi "nunta" unei iubiri de-o viață, la fel de frumoasă ca o poezie. Pe măsură ce a intrat în firul amintirilor, al poveştii vieții sale, legată de Grigore, Raisa a început să înflorească. Chipul i s-a luminat, iar tristețea în care am găsit-o s-a împrăştiat ca un fum pe măsură ce amintirile "din viață" au stins, parcă, chiar şi pentru scurt timp, amintirea despărțirii lor.

Grigore Vieru a fost înmormântat marți 20 ianuarie, 2009, în Cimitirul Central din Chişinău

Grigore Vieru i-a lăsat chiar atunci, la data de 15 ianuarie, un semn de dragoste soției sale. "*La Cahul, lui Grigore i-au plăcut nişte pâinițe negre, care au fost servite la masă, pe lângă tradiționalul colac cu sare. I-a plăcut atât de mult pâinița neagră încât a spus: «Vă rog să-mi dați o pâiniță şi pentru soția mea». După accident am găsit în maşină două pâinițe. Una s-a frânt în două, iar alta a rămas intactă* (n.n. iată că cele două pâinițe parcă au imitat destinul lui Vieru şi al soției sale, parcă ar fi simbolul Grigore şi Raisa!)*. Pe aceea intactă am lăsat-o să se usuce şi o voi expune la «Muzeul Grigore Vieru», pe care vreau să-l deschid în satul lui natal*", mărturiseşte doamna Vieru. Pâinița aceasta este semnul de dragoste - poate ultimul pe care Grigore Vieru a putut să i-l transmită soției sale. Ce frumos semn, transmis - iată - prin simbolul "pâinii", căci pâine înseamnă hrană a vieții şi dragostea este - indiscutabil - un fel de pâine! Dar, haideți să vedem cum povesteşte Raisa despre Grigore Vieru şi întâlnirea lor, ce avea să dureze o viață întreagă.

(continuare în pag. 14)

(urmare din pag. 13)

“Când m-a privit cu ochii lui albaştri, mi-a ajuns privirea lui până la inimă”

“*Am fost cu doi ani mai mare decât Grigore. Am fost colegi de facultate, am terminat amândoi filologia, dar nu ne-am cunoscut atunci. L-am văzut într-o zi în timpul facultății, l-am văzut fugitiv pe un coridor; toată grupa lui era plină de fericire pentru că nu făceau un seminar. Chipul lui Grigore mi-a sărit în ochi, bucuria lui mi-a rămas întipărită în minte. Mă gândeam “Ce fericiți sunt că au scăpat de seminar!” După ce am terminat facultatea, am devenit secretar literar la Teatrul de Operă. La 1 noiembrie 1958 am primit o invitație la Congresul Scriitorilor. Când s-a terminat Congresul, am coborât la garderobă să-mi iau haina. Acolo era un poet, Pavel Boțu, împreună cu Grigore; stăteau şi ei la rând..”Să vă fac cunoştință”, a spus Pavel: Raisa Nacu şi Grigore Vieru”. Ei se duceau la un restaurant, dar pe mine nu m-au invitat. A doua zi m-am trezit cu un telefon la cămin; eu locuiam la cămin şi, sinceră să fiu, nici nu ştiam să folosesc telefonul, nu mă sunase nimeni până atunci.*

Era Pavel, care mi-a spus: ”Nu ştii ce mi-a făcut Grigore pentru că nu te-am invitat la restaurant! El mi-a spus să te invit la “Serata leninistă” (era o petrecere obişnuită pe vremea aceea!). Am acceptat să merg la serată. Când Grigore m-a privit, parcă a pătruns cu ochii lui albaştri în mine. Mi-a ajuns privirea până la inimă. Nimeni nu m-a privit vreodată aşa. De atunci ne-am îndrăgostit. Ne plimbam în parc, erau alte vremuri. Eu stăteam la cămin, el stătea la gazdă. Atunci publicase doar o carte de poezii pentru copii, “Alarma”- 1957, şi avea în pregătire cartea “Muzicuțe”. Era la început de drum. La 8 iunie 1959 ne-am căsătorit; ruşii ne luaseră totul, cum era atunci. Eram săraci lipiți, dar - cu toate astea - am făcut o nuntă micuță, cu familia şi prietenii, la tata acasă. Ne-am luat, însă, verighete. Pe a mea scrie: ”Grigoraş - 8 iunie 1959” (n.n. Doamna Raisa îşi scoate verigheta de pe deget şi îmi arată înscrisul din anul 1959. Se vede, uşor şters, numele Grigoraş!)*, iar pe a lui scrie “Raisa - 8 iunie 1959”. În iunie am fi avut nunta de aur, 50 de ani de la căsătoria noastră. Avem împreună doi băieți. Amândoi sunt doctori; unul oftalmolog la Bucureşti, altul neurolog la Chişinău*”.

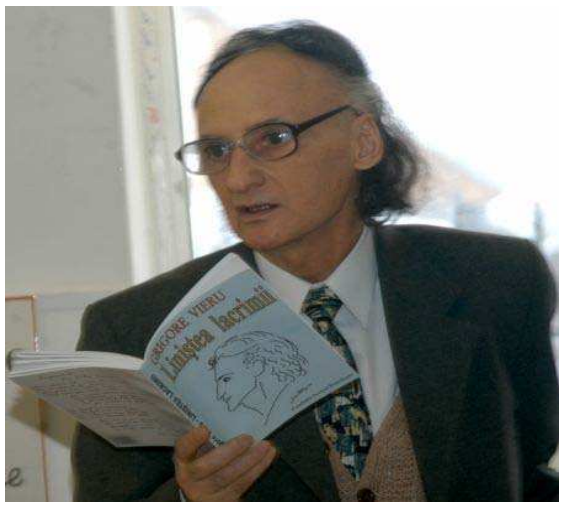

“Şi-n toată lumea nu există joc mai frumos”

“*Grigore Vieru era inspirat de orice. Vedeți lumînarea asta care arde pe masă în fața noastră (n.n. - eu şi doamna Vieru suntem la o masă şi avem în față o lumânare aprinsă)? El ar fi compus imediat o poezie. Avea perioade în care nu putea să scrie şi atunci suferea enorm. Nu suporta să nu scrie! Şi, ca să vedeți că era inspirat de orice, el a scris poezia “Numele tău”, privind verigheta, pur şi simplu. Cartea “Numele tău”, publicată în 1968, este şi cartea dragostei noastre. Pornind de la verighete el a scris şi poezia “Joc de familie”. Cum s-a întâmplat asta? Într-o dimineață copiii au venit între noi în pat. Fiecare copil a scos câte-o verighetă de pe degetele noastre şi - cum fac copiii - au început să se joace, privindu-ne prin rotundul verighetelor.* «Duminica dimineață / Copiii noştri amândoi / Se urcă în pat / Între noi, / Ne scot de pe degete / Palidele inele, / Le duc la ochi / Şi se uită la mama şi la tata / Prin ele. / O, golul rotund al inelelor / Se umple atunci / De văzul copiilor luminos. / Şi-n toată lumea / Nu exista joc mai frumos»”.

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

Slove „otrăvite" care l-au dus pe Vieru la infarct

Raisa Vieru vorbeşte cu înflăcărare despre Grigore Vieru şi ar putea-o face zile în şir. Griogore Vieru a fascinat-o şi i-a captat continuu atenția, inima şi gândurile prin tot ce a fost el. Raisa îşi aminteşte cum Grigore spunea: "*Aş sta ore întregi să privesc cum creşte iarba sau cum înfloreşte floarea*". Iată o fascinație inițiatică pentru viață, pe care o putem regăsi doar la spiritele „iluminate". Raisa Vieru ne-a vorbit mult despre patimile „omului" Grigore Vieru, care a făcut primul infarct în anul 2005, imediat după ce a citit un articol calomnios, acuzator şi mincinos în presa de la Chişinău. Practic, acest infarct, ca şi cel de-al doilea, au scăzut rezistența organismului său, care n-a izbutit să mai lupte pentru viață după accidentul din noaptea de 15 ianuarie (aceasta au declarat medicii la Chişinău după moartea poetului)! Poate este o ironie faptul că tocmai un scriitor rus celebru spunea că „pana este mai puternică decât puşca". Iată, în cazul lui Grigore Vieru, vedem limpede că „pana poate să ucidă". Articolul care a stat la baza primului infarct al lui Grigore Vieru a fost scris de un nume Asarov, un pseudonim în spatele căruia se află "o poveste pe care istoria ar trebui s-o dezvăluie"! Grigore Vieru nu era în stare să omoare nici măcar muşte, cum spune doamna Raisa Vieru. Atunci, cum se face că acest om „frumos" în spirit, în cuget şi în faptă a ajuns ținta unui atac ucigaş? Sunt întrebări la care avem de reflectat şi avem în față povestea lui Grigore Vieru, care ne invită - poate - nu doar la reflecție, nu doar la constatări, nu doar la „privit", cât la acțiune înțeleaptă. Poate că „aforismele pe care le redăm mai jos, citite de doamna Vieru din caietelul personal al soțului său, ne vor îmbia la reflecție, la căutare şi înțelegere şi - de ce nu? - la acțiuni ce se pot ridica la nivelul spiritului „frumos" al unui popor, aşa cum l-a întruchipat Grigore Vieru.

Concert etraordinar în memoria lui Grigore Vieru la Sala Palatului

Familia lui Grigore Vieru va organiza în memoria poetului un concert extraordinar la Sala Palatului din Bucureşti, unde vor fi prezenți numeroşi artişti ai scenei româneşti şi de la Chişinău. Banii ce se vor strâge cu acest prilej vor fi folosiți pentru ridicarea unui monument „Grigore Vieru"! Vă vom anunța în timp util detaliile acestui eveniment.

Aforisme ale lui Grigore Vieru

„Dreptatea este ca şi cucul; aproape toți îl auzim cântând undeva, pe aproape, dar nimeni nu l-a văzut".

"Nu se ştie câți inteligenți şi câți proşti sunt în Bucureşti, fiindcă toți vorbesc exemplar limba română".

„Un scriitor nu poate învia decât în limba în care a murit".

„Scriu - nu pentru că sunt poet - ci pentru că am văzut în copilărie cum curgea Prutul. Cred că venea de undeva, din Cer!"

(n.n. un aforism replică la postmodernistii care l-au atacat pe Eminescu): *„Domnule, poezia dumitale nu este decât aluat. Sărutăm pâinea, nu aluatul".*

„Moartea are un singur duşman pe care nu l-a învins niciodată: Natura".

Ultimul articol al lui Grigore Vieru

Ironia sorții este aceea că, în ziua de 15 ianuarie, ziua morții poetului Grigore Vieru, a apărut în publicația „Literatură şi artă" de la Chişinău ultimul articol al poetului cu titlul „Noi atacuri golăneşti în presa oficială". Grigore Vieru fusese din nou atacat, acuzat că ar fi „spion român" şi - „cum poți să fii spion al Limbii strămoşilor tăi, al Istoriei Neamului tău, al propriilor suferinți", cum bine spunea poetul în acest articol, a cărui apariție coincide cu ziua plecării sale în veşnicie? Grigore Vieru a spus în acest ultim text publicat al său că i-a fost „lezată onoarea de om", tonul şi tristețea cuvintelor din acest text nu fac decât să demonstreze tristețea şi chiar durerea profundă a poetului. Şi acum ne întrebăm pe bună dreptate: "Cum se face că fiecare atac grav la adresa demnității şi a onoarei acestui titan, incapabil să omoare muşte, aşa cum ne-a spus soția sa, a fost urmat de câte „un infarct", pentru ca acest ultim atac să fie urmat de moartea poetului. Este fără îndoială faptul că poetul Grigore Vieru a plecat din lumea aceasta îndurerat şi trist! Şi, poate, ucis de nedreptate, mai mult decât de o maşină eşuată!

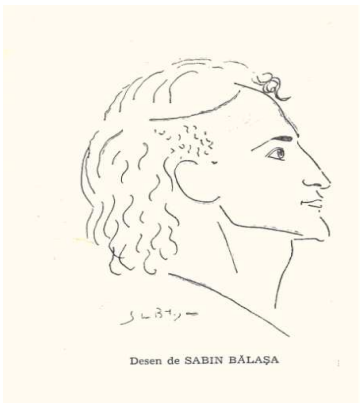

Desen de SABIN BĂLAȘA

Interviul a apărut inițial în revista Boema nr. 1/2010

Ana-Maria CHEŞCU

Galaţiul, între anii 1829-1856, în relatările călătorilor străini

Supranumit şi oraşul de la Dunăre, Galaţiul era în perioda 1829-1856 cel mai important port al Principatelor, fiind considerat ”antrepozitul principal al produselor Moldovei”. Ca punct de legătură a celor trei mari imperii Austria, Rusia şi Turcia, oferea o privelişte destul de pitorească, datorită numărului relativ mare de străini care veniseră aici, fiind atraşi de avantajele economice, dar şi datorită lungilor perioade de stăpânire rusească şi turcească. Aceste stăpâniri şi-au pus pecetea şi asupra aspectului edilitar a Galaţiului: ”*Dacă înfăţişarea magazinelor, caselor de lemn şi o parte a locuitorilor îţi pot aminti la Galaţi de Semilună, stilul numeroaselor biserici din cărămidă, acoperite cu tencuială, care înlocuiesc cu totul moscheile, amestecul de evrei specific Principatelor şi Basarabiei, ca şi în fine căruţa, pentru transportarea mărfurilor şi birja drochki sunt în mod categoric elemente care te introduc în atmosfera Rusiei*”.

Împărţit în oraşul de sus şi cel de jos, Galaţiul avea în această perioadă un aspect provincial şi pitoresc pentru majoritatea călătorilor străini. Este perioada în care se înalţă construcţii noi, mai ales în partea de sus a oraşului, care ar cuprinde astăzi partea centrală. Aici întâlneai la tot pasul construcţii cu vădite influenţe orientale: ”*în partea de sus unde se află stabilimentele publice ca şi locuinţele boierilor, ale consulilor străini şi ale principalilor negustori încep să apară câteva construcţii în cărămidă; dar după moda orientală toate sunt fără etaj şi înconjurate de un gard de scânduri*”.

Nu la fel stăteau lucrurile în partea de jos a oraşului, unde inundaţiile loveau necontenit, făcând drumurile impracticabile. Din acest motiv, valea oraşului, care ar cuprinde astăzi Bădălanul, zona Gării şi regiunea Portului, nu se bucura de atenţia autorităţilor. Pentru majoritatea călătorilor era o adevărată aventură să treacă prin această parte a oraşului, străzile semănând cu o uliţă de ţară a timpurilor noastre: ”*în vremea anotimpului ploios, străzile din această parte a oraşului nu pot fi străbătute decât cu ajutorul bârnelor aşezate în chip de trotuare sau al punţilor de la o casă la alta*”. Locuitorii din această parte a oraşului nu erau foarte deranjaţi de acest aspect, pentru mulţi încălţămintea fiind un lux. Principala lor activitate era comerţul, casele sau mai degrabă colibele fiind aşezate la marginea drumului tocmai din acest motiv. Piaţa gălăţeană oferea ţărilor importatoare o serie de materii prime, de bună calitate şi la preţuri relativ scăzute. Erau la mare căutare cerealele, seul, vinul, mierea. Principalele ţări care importau produse erau Turcia, Grecia, Rusia, Anglia.

Un factor care a contribuit şi mai mult la dezvoltarea comerţului a fost introducerea comunicaţiei cu aburi între Viena şi Constantinopol de către Compania Austriacă de navigaţie, dar şi restabilirea libertăţii de navigaţie pe Dunăre, în urma tratatului de la Adrianopol (1829).

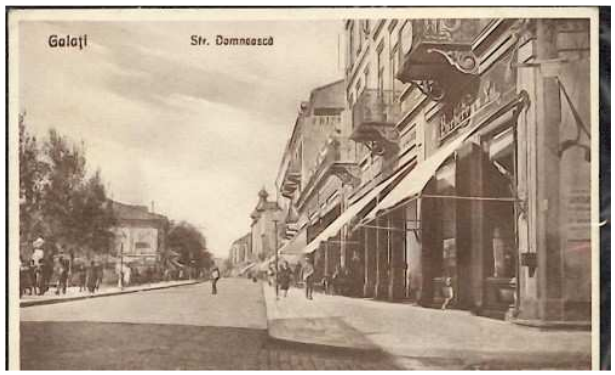

Un lucru observat de majoritatea călătorilor care au călcat pe aceste meleaguri, este diversitatea etnică dar şi religioasă a populaţiei: ”*locuitorii formează o varietate de grupuri în acelaşi timp pitoreşti şi interesante... un grup de turci, care trăgeau apatici din tchibouque; într-un altul se putea vedea pe plajă un un lung şir de căruţe extrem de primitive, conduse de evrei, turci, greci sau moldoveni, în costumele respective, însoţite de servitori ce mergeau pe jos în picioarele goale*”. Evreii sunt prezenţi la Galaţi într-un număr destul de mare, spre surprinderea călătorilor care vin dintr-o lume în care aceştia nu sunt priviţi cu ochi buni. Aceşti străini se evidenţiau prin îmbrăcămintea specifică, fiecare etnie având propiul port.

Îmbrăcămintea era un bun indicator etnic, dar şi social. Majoritatea călătorilor străini observă prezenţa numeroaselor lăcaşuri de cult, dar şi religiozitatea locuitorilor. Nu trebuie să uităm însă că aceştia vin din spaţiul occidental, măcinat încă din Evul Mediu de erezii şi marcat de catolicism. Pentru ei spaţiul românesc este un spaţiu al barbarismului şi al superstiţiilor.

Urbea gălăţeană nu oferea în acestă perioadă prea multe mijloace de culturalizare, principala distracţie a locuitorilor fiind cârciumile, distracţie care s-a păstrat şi astăzi cu sfinţenie. În cercurile mai selecte, existau bombe selecte, un fel de cluburi de fiţe din zilele noastre, unde se întâlneau toate notabilităţile oraşului.

La mijlocul secolului al XIX-lea, Galaţiul se prezenta ca un mic târg de provincie, care se resimţea după lungile perioade de ocupaţie otomană şi rusească. În acestă perioadă oraşul încă mai copilărea. Abia după ce urbea gălăţeană a devenit gazda Comisiei Europene a Dunării, vor fi realizate numeroase lucrări ediltare care vor schimba complet aspectul oraşului.

Claudiu-Nicolae ŞIMONAȚI

Poezia

un cuvânt
fragil
ca un zâmbet
înlăcrimat.
un cuvânt
plin de mister
ca un vânt
care nu adie.
un cuvânt
învecinat
cu viața.

Poetul

Captivul propriei singurătăți
prizonierul propriei dureri
al propriului destin.
El aşterne în cuvânt
misterul clipei de acum
care încet-încet se scurge
în tainicele clepsidre
ale vertebrelor sale nevăzute.

Timpul

orologiul
care ne spune
cât a trecut
de când suntem
şi care măsoară
cât ne-a mai rămas.

Valul

dâră de spumă
a mării
pe plaja
presărată
cu amintiri...

Vara

zâmbetul naturii
sub razele aurii
ale soarelui.

Stilou

în vârful stiloului litere aurite
poeme neacoperite
idei pe hârtie.
în vârful stiloului se naşte
versul poemului
cu a lui frumusețe
bine structurată.

Viața

Viața mea toată:
lumină de soare
în toi de vară.

Haiku nopții

Noapte fără lună
numai ochii bufniței
luminează.

Minune de primăvară

Floare de crin
minune a primăverii
îmi cureți sufletul.

Eternitate

Fum de țigară
pasul următor...
eternitatea.

Iubire

Într-o inimă roșie
toată istoria
iubirilor.

Gheorghe A. STROIA

Ioan Agache: "Calapodeşti (Vultureni) sau Punte peste veacuri"
Valoarea documentară a unei „rescrise" istorii a plaiurilor berhecene

Cartea intitulată: " Calapodeşti (Vultureni) sau Punte peste veacuri", Editura „Grigore Tabacaru", Bacău, 2010 (248 pagini), poartă amprenta inconfundabilă a distinsului profesor de istorie Ioan Agache, fiu adoptiv al meleagurilor vrâncene, din nefericire, dispărut mult prea devreme dintre noi, în primăvara anului 2010, înainte de a-şi vedea proiectul finalizat. Ioan Agache, fiul Elenei şi al lui Vasile Agache, s-a născut la 25 noiembrie 1932 în satul Calapodeşti, fost Vultureni, din actuala comună Dealu Morii, județul Bacău. A învățat clasele primare la şcoala din satul natal, după care a urmat gimnaziul la liceul Iorgu Radu din Bârlad. A urmat în acelaşi oraş Şcoala Pedagogică, devenind învățător, apoi la Iaşi, în cadrul Universității "Alexandru Ioan Cuza" a absolvit Facultatea de Istorie şi Filozofie. A funcționat în învățământ mai întâi ca învățător, în localitățile situate pe valea Berheciului, ca inspector şcolar-şef al fostului raion Zeletin, regiunea Bârlad şi ca inspector şcolar al fostului raion Adjud, regiunea Bacău. Începând cu anul 1968, a funcționat ca profesor în specialitatea istorie la Şcoala cu clasele I-VIII nr. 1 şi Nr. 4 Adjud, județul Vrancea, unități şcolare în care a îndeplinit şi funcția de director. În această perioadă a promovat cu rezultate excelente gradele didactice, dovedind că este un dascăl erudit, cu talent şi reale aptitudini pedagogice. Ioan Agache, ca fiu al satului, mai apoi erudit istoric, a nutrit dintotdeauna un profund sentiment de apartenență la poporul român, făcând din istoria acestui neam, binecuvântat de Dumnezeu, propria sa rațiune de „a fi"

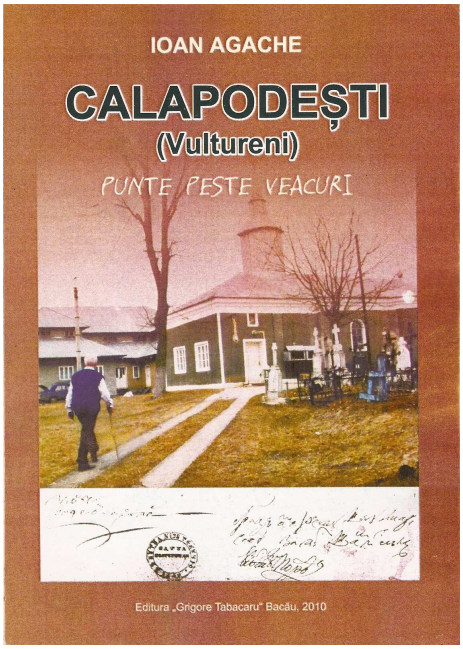

Nu voi încerca, nicidecum, să detaliez caracteristicile esențiale ale unei monografii, încercând să demonstrez care sunt argumentele de sprijin ale catalogării scrierii de față ca monografie. Trebuie reamintit faptul că, Ioan Agache se bazează în susținerea documentării ştiințifice a lucrării, pe o observație: pătrunzătoare şi completă – verificată, controlată – colectivă, informată şi pregătită – intuitivă. Iată câteva dintre caracteristicile observației autorului în fundamentarea lucrării sale. Acestea sunt de fapt şi punctele forte ale cărții, care-i conferă un plus de valoare şi de autenticitate. Dacă ar fi să comparăm acest tip de observație, cu cel din literatura de specialitate (metoda monografică), atunci putem spune că autorul respectă caracteristicile de bază al observației, necesare unui studiu monografic (detaliat de Dimitrie Gusti, în Opere, vol. I, Ed. Academiei, 1968). Cu toate acestea, deşi cartea este o lucrare documentată ştiințific şi elaborată cu minuțiozitatea unui cercetător, ea nu este numai o monografie ci reprezintă „radiografia" unui suflet sensibil, delicat şi plin de respect pentru originile sale. Cu valențe literare evidente, lucrarea se constituie ca un reper lingvistic, autorul manifestând o deosebită receptivitate în studierea şi explicarea etimologiilor unor denumiri, aşezări, locuri.

Cartea distinsului dascăl este rodul unei munci asidue, de peste opt ani, perioadă în care autorul a efectuat activitatea de documentare în Arhivele Naționale din Bucureşti, Iaşi şi Bacău. Apariția acestei cărți a fost posibilă şi datorită eforturilor făcute de familie, in mod special, prin grija soției autorului, doamna profesoară Neaga Agache, la rândul său, un distins profesor adjudean de limba română. Elementul de noutate este faptul că astfel de carte are o imensă valoare documentară, fiind prima descriere monografică a comunei Calapodeşti (Vultureni) din județul Bacău. Impresionant este şi faptul că un loc de o asemenea mărime, poate avea un trecut atât de bogat. Un loc ce a dăruit ortodoxiei pe Sfântul Schimonah Antipa de la Calapodeşti, fiu al acestor meleaguri, încărcate de istorie. Autorul prezintă localitatea Calapodeşti(Vultureni) încă din cele mai vechi timpuri , respectiv din neolitic şi epoca bronzului, de unde şi artefactele (prezentate si ilustrate în carte) numite ˝Gura Ghionoaiei˝. Confruntând diverse surse documentare, profesorul Ioan Agache opinează că izvoarele prin care este atestată documentar localitatea Calapodeşti (Vultureni) sunt multiple. Astfel unele datează din vremea domnitorului Ştefan cel Mare şi Sfânt: Valea Berheciului respectiv alte documente istorice, ce prezintă Ținutul Tăvădărenilor. Structurând lucrarea pe unsprezece capitole, autorul dedică trei dintre acestea toponimiilor, prin care sunt detaliate: denumiri de localități-unele dispărute, ranguri sau titluri, terenuri şi țarini ale vetrei satului, toate având însemnătate istorică pentru locuitorii acestor locuri.

(continuare în pag. 19)

(urmare din pag. 18)

În activitatea sa de documentare, profesorul Ioan Agache a prestat o muncă titanică, investigând arhive, oameni şi locuri, cu o perseverență de detectiv, ținând cont de faptul că foarte multe dintre documentele istorice prezentate au fost descoperite în premieră, ca vestigii ale trecutului acestei localități. Multe dintre fotografiile prezentate în carte sunt din arhiva personală a familiei Agache, care a jucat un important rol în scrierea istoriei mai recente a acestor locuri. Conştiincios şi atent, cu respect pentru istorie, autorul monografiei a conştientizat în fiecare moment responsabilitatea imensă ce apăsa asupra umerilor săi, în finalizarea unei astfel de lucrări. Ca şi document istoric, monografia „Calapodeşti(Vultureni) - Punte peste veacuri" întruneşte toate caracteristicile unei lucrări de acest tip. Observația profesorului Ioan Agache este obiectivă, pătrunzătoare, atentă, dar încărcată pe alocuri de note ale autorului, care-şi confirmă erudiția şi seriozitatea. Notele de subsol ale lucrării sunt în număr foarte mare iar reperele bibliografice sunt impresionante prin multitudinea şi diversitatea lor, ceea ce confirmă caracterul profund documentat al lucrării. Numai un om cu un respect deosebit pentru meseria de istoric ar fi fost capabil de o astfel de migală şi perseverență în realizarea şi definitivarea muncii sale. Acolo unde firul documentar este întrerupt, din lipsa reală a documentelor, autorul investighează oamenii, bătrânii satului, care au un rol important în transmiterea pe cale orală a tradițiilor locului, brodând, din dantela fină a negurii vremurilor evocate, poveşti de viață demitizate şi transformate în adevăr.

Cartea este una bine realizată, foarte bine argumentată, documentată şi îmbrăcată – uneori - în secvențe de veritabilă literatură, în care se autorul foloseşte ca laitmotiv opera poetică a marelui Octavian Goga. Ca o manifestare a împletirii trăirilor de veritabil istoric cu cele ale unui simțământ poetic, autorul utilizează adesea în colorarea şi ilustrarea realităților satului, citate din marele Octavian Goga, pentru a da o notă de originalitate, desăvârşindu-şi astfel lucrarea.

Ce poate fi mai aproape de sufletul țăranului decât versurile unui poet național, care vorbeşte despre el, despre suferința şi despre istoria lui? Un poet care cântă mamelor cântece de jale, iar pe flăcăi îi îndeamnă la acte de vitejie! Ce poate fi mai ilustrativ pentru satul românesc decât filonul de aur al poeților care au cântat satul şi i-au dăruit prin versurile lor sclipirea aceea de autentic dar şi de firesc? Iată motivele pentru care Ioan Agache se foloseşte în amprentarea lucrării sale, tocmai de aceste „artificii" literare, sporind astfel valoarea lucrării.

Deşi trecut în neființă, mult prea devreme, distinsul profesor adjudean va rămâne veşnic viu în inimile celor care l-au cunoscut şi au avut privilegiul de a-i fi colegi, prieteni sau elevi. Consider scopul lucrării pe deplin atins, autorul neputând emite pretenții asupra exhaustivității ei, mai ales că istoria românilor rămâne la fel de inedită şi de surprinzătoare. De ce istoria unor astfel de locuri ar face excepție de la regulă? Mai mult putem afirma că profesorul Ioan Agache nu a scris doar o carte de istorie, ci a devenit el însuşi istorie prin scrierea unei astfel de cărți. Insist prin a vă spune, că este o carte de o inestimabilă valoare, ce va rămâne mărturie peste veacuri a unui loc binecuvântat de Dumnezeu, a cărei istorie s-a scris cu litere de sânge. Aş încheia cu cuvintele autorului, care afirma: „*Căutând o încheiere acestor însemnări, m-am gândit că peste timp, legendele, povestirile şi realitățile transplantate în fantezie, tot ca nişte relicve arată, tot ca nişte stări de mit apar. Există mai ales pentru cei ce ne-am născut la țară, un sat dincolo de realitatea fizică imediată şi anume, un sat de esență morală, care vine din adâncul memoriei şi traversează generații, mereu până în miezul propriei tale cunoştințe şi până la limita propriei tale condiții, chiar dacă, viața ta cotidiană se consumă între marile construcții din fier şi beton… Este satul, sau acel sat ce miroase a pământ, îl recunoşti de aproape şi chiar după răsuflarea sa. Un sat care într-un fel ți-e rudă şi care vine când şi când înaintea ochilor tăi şi, uneori, tăcut ca şi cum i-ai tăinui cine ştie ce, ori te-ai destăinui mult. Pentru că orice am face, oricine am fi şi oriunde ne-am duce, satul acela din noi este satul ce se împleteşte strâns cu legenda, ia forma unui mit şi nu în cele din urmă, este chiar o carte care într-un fel se citeşte şi singură, dar cel mai mult ne aduce aminte de locurile unde ne-am născut, am trăit şi spre care ne cheamă amintirile. Este, dacă nu exagerez, satul acesta de pe dealuri de unde am pornit şi eu, satul acesta mai înainte şi din urma tuturor, acest sat în care, într-un anume fel, toți oamenii au scris şi scriu o legendă sau o povestire care să îi repete.* "

Ana-Maria CHEŞCU

Spațiul spiritual românesc în viziunea călătorilor străini la sfârşitul secolului al XVIII-lea şi începutul secolului al XIX-lea

În zorii epocii moderne, spațiul românesc era văzut de către occidentali ca un spațiu al religiozității exacerbate şi al superstițiilor, practici ce aminteau de veacul întunecat. În comparație cu lumea orientală, Occidentul era în secolul al XVIII-lea un spațiu al iluminismului, curent dominat de rațiune şi toleranță religioasă.

În această perioadă Principatele încă se resimțeau după lunga perioadă de dominație otomană, în timp ce în Transilvania situația era total diferită. Deşi majoritari ca număr, românii din Transilvania sunt lipsiți de drepturi pe propiul lor pământ. „Uniația" a reprezentat un compromis între Biserica de la Roma şi Habsburgi, iar pentru români singura şansă de a obține drepturi sociale şi politice.

Deşi fragmentare şi subiective, relatările de călătorie constituie surse prețioase de informare, deoarece întregesc tabloul unei societăți în continuă schimbare. Dacă în perioda medievală, cele mai multe relatări de călătorie aparțin clericilor misionari şi nobililor, în secolul luminilor întâlnim cele mai diverse categorii. Cu cât aceste relatări au fost mai diverse cu atât reconstituirea a fost mult mai credibilă, deoarece diversitatea preocupărilor duce la viziuni diferite asupra societății româneşti.

Dacă în perioda medievală mjoritatea călătorilor provin din rândurile clericilor misionari şi ale curtenilor, odată cu începuturile modernității întâlnim călători care au cele mai diverse preocupări (diplomați, liber profesionişti şi, mai nou, călători profesionişti). Aceştia provin din toate colțurile Europei şi de cele mai multe ori rămân fideli propriilor concepții. Unii dintre ei sunt mânați de simpla curiozitate, alții vin cu misiuni bine stabilite. Călătorii vin în contact cu o lume care le trezeşte interesul, dar pe care nu o pot înțelege. Pentru mulți occidentali, spațiul românesc este un spațiu al barbarismului. Unul dintre aspectele care i-au preocupat cel mai mult pe occidentali a fost cel religios. Din acestă cauză, în paginile ce urmează mi-am propus să realizez o paralelă a modului în care spațiul românesc a fost receptat din punct de vedere spiritual atât de occidentali cât şi de orientali pe baza relatărilor făcute de călătorii străini.

Există diferențe de opinii între călători. Dacă apusenii critică foarte aspru moravurile ierarhiei ecleziastice şi implicit dogma ortodoxă, pe care nu o pot înțelege, vecinii noştrii din est (ruşii), sunt mult mai toleranți în afirmații, asta şi datorită apartenenței la ortodoxie. Consider că această religiozitate a fost greşit înțeleasă de majoritatea călătorilor străini, deoarece în inima satului românesc, şi nu numai, s-a păstrat şi astăzi o credință neclintită în Dumnezeu. Dintotdeauna în casa țăranului român a existat un colț al icoanelor şi obişnuința de a ține principalele posturi şi sărbători, dar nu a existat nimic fals în această cucernicie. Încă de la început lumea spirituală a fost împărțită în două, între catolicismul apusean şi ortodoxismul răsăritean. Biserica Ortodoxă Română a fost pusă sub protecția Patriarhiei de la Constantinopol, lucru observat şi de către diplomatul francez Charles de Bois - Le Compte (1796-1863). Acesta afirmă: „*mare parte ale mânăstirilor aparținând Sf. Mormânt şi ale căror venituri sunt administrate în numele Patriarhului de Constantinopol sunt folosite înafara țării*"[1]. Franța a fost una din țările în care iluminismul s-a impus cel mai mult, de aceea acesta este foarte critic la adresa ignoranței clerului. Mai mult, se dovedeşte subiectiv la adresa Rusiei, eterna amenințare a Franței, care devine în acestă perioadă tot mai influentă în sud-estul Europei. Diplomația din Hexagon se simțea tot mai neputincioasă în fața înaintării ruseşti.

Pentru a-şi spori influența în acest spațiu, Rusia se va autointitula „*protectoarea popoarelor ortodoxe*". Diplomatul francez consideră, cu o oarecare doză de subiectivism, că intervenția Rusiei în acest spațiu este abuzivă: „*Cum Rusia geloasă pe titlul ei de protectoare a religiei ortodoxiei, i-a luat sub oblăduirea ei, n-am întâlnit până acum o stare de lucruri mai abuzivă*"[2].

De-a lungul timpului biserica a avut o contribuție esențială. Dacă în apusul Europei rivalitatea dintre biserică şi stat a creat numeroase controverse, în partea răsăriteană aceasta a colaborat îndeaproape cu instituția domniei.

Numeroşi călători remarcă numărul destul de mare al lăcaşurilor de cult. Unul dintre aceştia este reverendul Benjamin Barker, care vine în Principate cu scopul de a-i converti pe neo-creştini. Acesta afirmă: „*sunt multe biserici, peste tot, în oraş, cu turle şi clopotnițe joase. Sunt construite solid din piatră, dar extrem de întunecoase şi numai că sunt pline de picturi de proastă calitate, iar pereții lor sunt acoperiți cu fresce prost realizate*"[3]. Majoritatea călătorilor străini care au călcat pe aceste locuri atât de greu încercate de vicisitudinile istoriei au observat religiozitatea acestui popor, considerându-l "*unul dintre cele mai cucernice din lumea întreagă*"[4]. Cu toate acestea, această religiozitate a fost greşit înțeleasă, fiind pusă în strânsă legătură cu ignoranța oamenilor de rând.

(continuare în pag. 21)

(urmare din pag. 20)

Austriacul Friedrich Wilhelm von Bauer considera că: „*românii sunt de religie ortodoxă, dar sunt tot atât de neştiutori în materie de religie ca şi în materie de ştiinţe şi alte cunoştinţe nefolositoare*”[5].

Vinovaţi de această ignoranţă a poporului, în opinia călătorilor, erau preoţii, care erau adevărate modele de ignoranţă şi venalitate. Clericii catolici erau cei mai duri în afirmaţii. Un exemplu în acest sens este abatele Griselini, care îi critică pe prelaţii ortodocşi considerându-i vinovaţi de apucăturile populaţiei: „*Această neştiinţă a oamenilor de rând este lesne de înţeles, deoarece preoţii lor, ei înşişi nu sunt mai luminaţi. De cele mai multe ori toată ştiinţa lor se mărgineşte în a citi şi a cânta*”[6]. Spre deosebire de Occident unde învăţământul cunoscuse un avânt impresionant încă din perioda medievală, în Principate cultura a evoluat mult mai lent, asta şi datorită lungilor perioade de dominaţie otomană, rusească şi sărăciei. A existat şi aici o mişcare intelectuală, dar ea s-a aflat sub apanajul mânăstirilor şi a celor mai înstăriţi. De altfel nu exista învăţământ de stat, nu existau seminarii. Tărănimea avea o situaţie deosebit de grea, aflându-se la dispoziţia boierului. După o zi întreagă de dat la coasă nu-i mai ardea ţăranului român de carte, nici dacă ar fi avut unde să înveţe. Existau diferenţe majore între clerul de rând şi cel înalt. Aceştia din urmă duceau o viaţă lipsită de griji cumpărându-şi, în cele mai multe cazuri, funcţiile cu sume mari de bani. Clerul de jos ducea o viaţă mizeră, de multe ori nefiind nici o diferenţă între situaţia acestuia şi situaţia ţăranilor. Principala pasiune a acestora în opinia călătorilor străini, era cârciuma: „*nimic mai obişnuit la ţară decât să vezi popi târându-se din cârciumă în cârciumă până îşi pierd minţile cu totul*”[7]. Cu toate acestea enoriaşii aveau un mare respect faţă de feţele bisericeşti, spre marele necaz al occidentalilor, care condamnau cu asprime moravurile popilor. Deşi pare surprinzător în lumea rurală a secolului al XVIII-lea cârciuma şi biserica erau principalele locuri de întâlnire ale sătenilor. De altfel acest obicei este prezent şi astăzi în satele cu tradiţie.

Nu trebuie să uităm că în apusul Europei este perioada în care se afirmă burghezia, categorie socială care nu privea cu ochi buni abuzurile Bisericii Catolice. Din acest motiv o parte a Occidentului va fi reformat din punct de vedere religios, punând în prim plan munca şi cumpătarea. Majoritatea celor care poposeau în Principate proveneau din ţări care aveau drept religie fie protestantismul, fie catolicismul. Protestantismul condamna abuzurile feţelor bisericeşti, practica vânzării ierarhiilor bisericeşti, dar şi ceremonialul religios mult prea fastuos. În religia protestantă preotul era doar un intermediar între credincios şi Dumnezeu în timp ce în religia catolică preotul era supus asprelor canoane ale Bisericii Catolice.

În comparaţie cu aceştia, călătorii vedeau Principatele drept spaţii ale desfătării, superficialităţii, ignoranţei, dar şi ale sărăciei. Mai mult, aceştia considerau că fastul ceremoniilor religioase şi posturile erau în necorcordanţă cu sărăcia generală din Principate. Ei vedeau din apusul Europei, mult mai evoluat din punct de vedere economic, acest decalaj economic adâncind şi mai mult prăpastia spirituală dintre Orient şi Occident. Mulţi nu văd în obiceiul de a ţine post un mijloc de penitenţă, ci mai mult un mijloc de a te achita de obligaţiile religioase: „*ei nu au mai multă religie decât vitele lor, afară de posturile lor care se întind aproape de jumătate de an şi care sunt atât de stricte încât nu îndrăznesc să mânânce deloc nici carne, nici ouă, nici lapte, abia dacă mai au vreo idee şi de alte îndatoriri religioase*”[8].

Spre deosebire de aceştia ruşii sunt mai toleranţi în afirmaţii, ei privind cu interes şi curiozitate aceste obiceiuri. Nikolai Karlovici Giers, diplomat rus observă că: „*nunţile sunt diferite de ale noastre. În locul vălului, mireasa poartă lungi fire de aur, împletite strâns care pornesc de la ceafă şi coboară aproape până la podea*”[9]. Din păcate, odată cu mania franţuzismului, acest obicei se va pierde, doar în satele cu tradiţie păstrându-se. Un alt obicei pe cale de dispariţie, era prezenţa bocitoarelor la funeraliile organizate cu mare fast. Acestea erau alese, de regulă, dintre servitoarele casei. Acest obicei este inspirat încă din Antichitate: „*Procesiunea începe cu muzicanţii care cântă un marş funebru, urmează apoi preoţii în număr incredibil de mare, uneori venind din cele mai îndepărtate ţinuturi pentru această ocazie. Ei ţin capătul coşciugului... Bocitoarele, în haine albe şi cu părul lăsat pe faţă, stau în jurul dricului. Ridică vaiete îngrozitoare, fiecare în parte şi, câteodată, toate împreună, întrerupte de neplăcutul cântec interpretat de pricetnichi*”.

Considerate adevărate oaze de ortodoxism în această parte a Europei, Principatele erau locuite de o populaţie profund cucernică, bântuită de superstiţii. Călătorii străini văd acest spaţiu al Principatelor drept un spaţiu al superstiţiilor locuit de duhuri rele, strigoi, vampiri. Mulţi călători puneau acest fenomen în legătură cu neştiinţa poporului, neştiinţă de care mulţi preoţi profitau. Tot Bauer considera că: „*stafiile, vrăjitorii, diavolii şi alte mii de absurdităţi, mascate de credulitate şi neştiinţă şi tratate cu dispreţ de popoarele luminate îşi păstrează toată influenţa în Principatele Române*”[10]. Greu de crezut. Miturile şi superstiţiile au fost prezente în folclorul românesc încă din cele mai vechi timpuri. Ele sunt înrădăcinate în istoria fiecărui popor, iar preoţii în nici un caz nu au îndemnat populaţia să creadă în strigoi. În tradiţia populară există şi astăzi obiceiul ca de Sf. Andrei clanţele uşilor să fie unse cu usturoi, pentru a alunga spiritele malefice, dar astfel de obiceiuri sunt întâlnite şi la alte popoare.

De alfel, în Occident, Transilvania a fost mult timp considerată, în mod eronat, patria lui Dracula. În romanul lui Bram Stoker, publicat mult mai târziu, în anul 1897, Transilvania este prezentată ca o Pandora a vampirilor şi a duhurilor rele. În amurgul Evului Mediu şi începuturile modernităţii societatea românească, măcinată de superstiţii şi spaime, rămâne în esenţă profund religioasă.

(continuare în pag. 26)

Ileana Maria BELEAN

Salsa - cerul inimii

Frunza se avântă
învață ultimul dans.
Plânge. Îmi strigă:
"Salsa e ultimul dans".

Păşesc nesigură
dintr-o cameră în alta
prin anotimp însetat de dimineți.
Doare...
Cugetul se înspăimântă.
Număr alături de tine secunde,
sunt tot mai multe.
Fruntea cade.
Aştept cu buzele deschise spre lumină,
absorbită ahotnic,
de slovă.

Pentru ultima dată
iubirea o înalț în ochi,
brațele le întind spre desăvârşire,
tu-mi iei tot cerul inimii.
în palmă virtuți de rouă cad.
Mă-nfiori...
Privirea creşte spini până la orbire.

Salsa,
umbră fără păsări,
iar eu cerşesc o pâine de uitare.

Cuvinte în tăcere

sufletul
depărtează vălul nopții
timidă strivesc
cuvintele în privire
desculță
mai pun un pas
pe jarul nou-născut
nu ating iarba
nu sparg tăcerea

desenez conturul
mâna albă
mângâie chipul
suspinul se face fluture

îndoiala
se zbate în plasă
respir...

Am împins norii

Când te apropii
urma ta înlătură zăpada
seva ierbii atinge fiorul
sărutul nu mai vrea
aşteptare
cu brațele întinse
alung norii
lumina
caută umbra ta
fac primul pas...
regăsesc culoarul
în mână țin
o pâine caldă
aburul ei
naşte
două viori

acum ştiu
între stâlpii dorinței
se numără
merele.

Destin

Destinul pe care-l vreau
e lângă pasul tău,
cu mâna întinsă
aştept la colț de stradă
lumina unei primăveri
în muguri
fiorul doarme

destinul pe care-l am
e sclavul unei frunze efemere,
trăiesc în noapte
mai mult oarbă
adevărul care albeşte
atâtea orizonturi încurcate

pe coaste abrupte țâşneşte râul
caut fereastra şemineului
cerşesc o scânteie să aprindă surâsul
umbra are baston
cocoaşa e grea

în prag de noapte
porumbelul iese din palmă
cu ramul de măslin
semn că-ți cer iertare
primăvară.

Ana-Mihaela NUȚĂ

Emoții dezarhivate

Amintiri... întotdeauna am ținut mult la imaginile decupate din timp şi păstrate prudent în suflet, am ținut şi țin mult la emoțiile amorțite în memoria inimii… amintirile sunt temelia spirituală cu care coexistăm, deşi deseori am dori să deținem controlul asupra manuscriselor salvate, să le mai redactăm, incapacitatea de a o face le oferă o valoare aparte.

Îmi voi aminti mereu de tine, o ştiu, îmi voi aminti de chipul tău, am scris de atâtea ori despre tine şi tot am senzația că nu am redat niciodată realitatea pe care o reprezinți, deseori am scris că te idealizam nici eu nu mai ştiu dacă a fost aşa, cred că am exagerat sau poate… Deşi mai înregistrez mici explozii de supărare, sting repede incendiul cauzat cu o amintire plăcută. Vreau să-ți mulțumesc, nu am făcut-o niciodată! Îmi voi aminti mereu de acel fior seismic ce-mi răscolea un zâmbet şi, da, îmi voi aminti mereu de clipele trăite alături de tine, îmi voi aminti cum râdeam împreună, cum te-am zărit prima dată, când m-ai privit cum numai tu ştii să o faci, îmi voi aminti şi de ploaia care te-a şters din suflet, îmi voi aminti mereu.

Recunosc că mi-e dor şi poate nu a mai rămas nimic din ceea ce a fost cândva, dar nu contează... vreau să te revăd, să vorbim ca doi prieteni care nu au fost îndrăgostiți unul de celălat, să uităm de trecut, să vorbim ore în şir aşezați pe scările prea reci din curtea liceului, fiindcă acolo ne vom reîntâlni, ne vom saluta ca de obicei, mă voi ridica uşor pe vârfuri şi te voi săruta nevinovat pe obraz, mă vei strânge uşor de mijloc, şi pentru câteva clipe vom răsfoi trecutul. Ne vom întâlni cu privirile şi vom zâmbi amândoi, uşor ruşinați de amintiri. Aşa va fi, dar voi reveni mai târziu la tine, la noi doi, acum e prea dimineață, iar eu sunt prea obosită să deschid ochii. Deşteptătorul sună a treia oară, nu vreau să mă trezesc la imaginile cotidiene, am obosit de rutina zilnică, de străzile aglomerat de pustii în esență, totul e relativ, o ştiu dar acum nu vreau să înțeleg regulile nescrise, e un protest inocent. O insomnie de emoții mă cuprinde dulce. Nu-mi place adevărul pe care-l trăiesc fără tine, ştiu că voi fi ridicolă acum, dar îți simt lipsa, îmi pare atât de de rău că am ținut cont de privirile neautentice şi ne-am îndepărtat, cine a zis că nu putem rămâne prieteni? Nu suntem certați dar de mai bine de 6 luni, nu am schimbat o vorbă, nu ne-am întâlnit nici măcar întâmplător, deşi deseori treceam prin curtea ta... Te-am visat, imaginea ta încă e aici cu mine, te simt aproape, de mult timp nu mi-ai făcut aşa vizite plăcute în vis, uitasem senzația, întredeschid ochii şi mă desprind uşor de acel vis dar te păstrez în suflet. Mă îmbrac în grabă, părul mi se aranjează mai rebel ca de obicei, privesc în oglindă un chip zăpăcit şi-i zâmbesc. Fără mult zgomot ies din apartamentul adormit. E ora 6 şi un sfert, cochetez uşor cu câteva raze de soare, începând o nouă zi fără tine. Respir tot mai stăruitor aerul rece de noiembrie şi îmi îndrept paşii nesigur, mă văd ajunsă pe bulevard, acesta mă salută cu fidelitate ca în fiecare dimineață. Mă opresc pe o bancă tăcută şi-mi caut jurnalul rătăcit în geantă. E un jurnal mai puțin banal, în care înregistrez toate exploziile emoționale, un jurnal cu versuri şi enunțuri neterminate, cu puncte de suspensie şi multe semne de întrebare. Şi nu-mi rămâne decât să scriu… Sunt atât de confuză, mă refugiez neintenționat în cuvintele tipărite atât de haotic. Sunt doar eu şi deja o după-amiază, puțin tristă. M-am consumat prea mult zilele astea încercând să caut răspunsuri, cred că am irosit timpul în zadar, răspunsurile trebuie să le formulăm singuri, eu probabil nu am avut curajul să o fac… Acum mă caut printre rânduri. În pofida prejudecăților, am definit un moment important - țin la tine. E ora 13 şi 7 minute, primesc un sms scurt de la ea, mă cheamă să-i fac o vizită, să mai vorbim, simte că ceva nu-i în regulă, de două zile nu am mai ieşit cu nimeni, nu am vorbit nici măcar cu ea - prietena mea. Părăsesc banca ce m-a găzduit cu atâta căldură şi îmi îndrept paşii pe bulevardul amețit de forfota din jur, e o zi de sîmbătă mai specială, încă nu ştiu ce o face atât de deosebită, dar voi afla mai târziu. Acum mă duc să mă văd cu ea şi ştiu că nu mă va înțelege şi că discuția noastră se va transforma într-un monolog al ei, pe care-l voi asculta cu un interes deosebit, dar nu contează, țin la ea, şi astăzi vreau să o simt aproape, o voi îmbrățişa la sfârşit, îmi va spune cât de mult mă iubeşte iar eu o voi crede fiindcă îi pot citi uşor sufletul, mă iubeşte în felul ei. Şi iată că am ajuns în fața blocului, urc scările obosită, îmi deschide uşa, ea, m-a recunoscut după zgomotul tocurilor de la pantofi, mă întâmpină cu atâta dragoste că uit de melancolia din suflet. Ascultăm piesa noastră preferată, sorbind fără grabă din cafeaua fără zahăr, iar scenariul pe care l-am prezis mai înainte prinde viață, fiindcă o cunosc prea bine şi o iubesc aşa cum este ea. Peste câteva ore ne-am despărțit cu aceeaşi îmbrățişare caldă, cobor scările încet, ieşind din bloc, aud cum îmi sună telefonul, mă grăbesc să răspund, dar ezit să o fac, realizez că mă suni tu şi pentru un moment totul devine doar o abstracție, în care nu mai disting formele, culorile, emoțiile… aud doar bătăile inimii care s-au accentuat acum... totuşi îți răspund, cu un „salut" prea zăpăcit, şi pufnim în râs amândoi. Mă întrebi ce fac, îți răspund cu o tăcere, îmi spui că ai vrea să ne vedem, îți zâmbesc deşi nu o simți şi fixăm ora întâlnirii, locul este curtea liceului. Închid telefonul, îmi tremură uşor mâna, poate e prea frig sau poate mai e ceva la mijloc... dar nu mă gândesc la asta acum. Privesc cerul, privesc cum soarele s-a rătăcit printre nori şi îl invidiez, aş vrea să mă ascund şi eu acum, revin cu gândul la tine, la noi doi. O iau pe alt drum, ocolesc

puțin, rezervându-mi timp să aleg cuvinte, nu înțeleg ce te-a determinat să mă suni, mă tem că vom fi ca doi străini, mă tem că ai uitat de „noi”... sintetizez gânduri ciudate şi nu prea reuşesc să-mi stăpânesc emoțiile, da, am emoții. Nu ne-am văzut de mult timp şi mi-e frică de ce va urma. Acum îmi dau seama de ce e o zi specială, am să te revăd, într-adevăr îmi era dor, număr minutele până la ora întocmită, cu toată punctualitatea mea, îmi voi permite să întârzii, nu vreau să îți dai seama cât de nerăbdătoare sunt să te văd. Te zăresc, eşti acolo în fața liceului, îți stingi țigara grăbit, nu ai fi vrut să te văd că încă fumezi, ultima dată când ne-am văzut mi-ai promis că va fi ultima țigară, văd că nu te-ai ținut de cuvânt, acum că-mi amintesc ți-am promis şi eu ceva, că voi fi fericită fără tine, nu ştiu dacă m-am ținut de cuvânt... ne despart câțiva paşi pe care îi fac grăbită, ne oprim față în față, ridic privirea şi te salut, ca de obicei, ridicându-mă uşor pe vîrfuri, sărutându-te nevinovat pe obraz, tu mă strângi uşor de mijloc, ne reîntâlnim cu privirile şi zâmbim uşor ruşinați de amintiri, mergem puțin la braț şi ne aşezăm pe scările prea reci din fața liceului. Tu îmi povesteşti cum îți merge la ore, îmi povesteşti că l-ai revăzut pe Dani, un prieten vechi, care era îndrăgostit de mine, şi râdem împreună. În confesiune îți scapă faptul că eşti singur, şi că îți lipsesc mult, sau mai bine zis îți lipsesc discuțiile noastre lungi şi sincere, recunosc că şi mie mi-a fost dor, îmi dau seama că eşti o variabilă indispensabilă în universul meu. Eu te pictez aşa cum nu am făcut-o, te descopăr din nou, te pictez în cuvinte, mi-era dor să o fac, te-ai schimbat atât de mult, cred că voi rămâne întotdeauna îndrăgostită de imperfecțiunea ta... Mi-era aşa de dor, de ochii tăi ce nu erau cuminți niciodată. Acum te pictez cum nu am mai făcut-o vreodată, dar arunc uşor paleta de culori şi doar te privesc… ai supraviețuit în labirintul amintirilor mele, şi nu-mi pare rău!

E trecut de 8, plouă încet şi numai noi doi nu alergăm prin ploaie, mergem încet, la braț, îți recitesc câteva rânduri din ultimul articol postat în blogul personal, tu mă asculți cu atenție şi simt că mă înțelegi. Înaintăm pe şoseaua solitară spălată de stropii de ploaie. Tu mă conduci până acasă. Intrând în curtea mea, mergem tăcuți. Nici unul din noi nu se-ncumetă să rupă tăcerea, mă opresc să-mi iau rămas bun, mă îmbrățişezi cu multă grijă, îți simt respirația agitată, te sărut ca la început pe obrazul drept şi mă cobor tremurând de pe vîrfuri. Ne despărțim fără cuvinte, nu întorc privirea în urmă, nici tu nu o faci. Mă opresc pe una din scările blocului nedumerită şi îmi aduc aminte de ploaia ce mi te-a şters din suflet. Acum ceva timp în urmă cerşeam destinului o amnezie uşoară, mă bucur că nu am primit-o. Ştiu că nu vei rămâne o simplă amintire, te voi păstra aici în suflet până la următoare întâlnire, sper că ne vom revedea curând.

(urmare din pag. 3)

Eminescu a cunoscut realitățile timpului său mai bine ca nimeni altul. Dar a intuit şi trăsături ale unor grupuri de privilegiați, potrivite la fel de bine azi cu cele de acum un secol şi jumătate în urmă: „*Oameni de stat cari nu pot justifica nici săvîrşirea şcoalei primare, advocați fără ştirea lui Dumnezeu, pictori orbi şi sculptori fără de mîni, generali cari nu ştiu citi o hartă, subprefecți ieşiți din puşcărie, legiutori recrutați dintre stîlpi de cafenele, jucători de cărți şi oameni cu darul beției, caraghioşi care înaintea erei liberale vindeau bilete la cafe chantant, iată banda ocultă care guvernează azi Români” (art. “Icoane vechi şi icoane noi”, în Timpul, nr. 11, dec. 1877, Opere, X, p.19 şi 110).* În urma unor observații atât de pertinente şi de critice, cum să nu fie hăituit în timpul vieții şi cum să nu fie poetul “închis ca un animal într-o celulă” (Cezar Ivănescu) în ultimele sale zile?

Eminescu nu va putea să fie niciodată desuet, indiferent cât se străduiesc unii să o demonstreze. Şi asta în primul rând pentru că tot ce a rămas aşezat valoric în spiritul acestui neam se raportează la Eminescu. Indiferent cât de aprigă ar fi dorința conducătorilor acestui neam de integrare euro-atlantică, niciodată nu ne vom putea lepăda de cel mai iubit poet al națiunii. Cei care l-au denigrat pe poet (şi nu mă refer aici la H. R. Patapievici sau Andrei Pleşu, la care eu personal nu am remarcat niciodată o astfel de poziționare, ci la cei care, uşor manipulați, sau cu înclinație spre favoruri uşoare dar şi câştiguri de titluri şi ranguri, s-au văzut deseori împiedicați în impostura lor de personalitatea indubitabilă a marelui scriitor), n-au reuşit să-i tulbure nicio literă prețioasă a numelui său.

Eminescu a fost şi va rămâne unic. Cei care îl denigrează mizează pe ideea la modă că, dacă se dezbracă astăzi de haine şi ies goi în stradă, este foarte probabil să devină celebri, cel puțin pe unul din canalele mass-media, pretinzând astfel că numele lor va căpăta şi notorietate. Prin ei asistăm - printr-o vânătoare tipic românească, o hăituire prin fente - la o adevărată încercare de asasinare a scriitorului. Norocul cel mare este că poporul nu se face părtaş la o astfel de crimă, ci îi ignoră cu desăvârşire pe toți aceştia.

Eminescu mai este şi un stindard al academismului estetic, cultural, instituțional şi etnic. Oriunde s-ar afla acum, are nevoie de noi românii, pentru că, cei mai mulți dintre noi, simțim dureros de mult lipsa lui şi ne doare cumplit ostracizarea sa de către cei care nu doresc decât binele lor cu orice preț.

Roland VOINESCU

Palate

Într-o sufragerie, masă întinsă. În capul mesei stă tatăl, în celălalt capăt Gore, pe o latură unchiul Marinică cu mătuşa Margareta, de cealaltă parte a mesei stă sora Nuți, lângă ea un loc liber unde vine mama cu un platou de friptură. Mama pune platoul pe masă şi se aşează la locul ei.

Toți mănâncă şi ascultă uimiți povestirile lui Gore, proaspăt reîntors din Italia.

Gore vorbeşte cu gura plină:

- Bă, eu la Roma... ce să mai vorbim... locuiam la palat.

Unchiul Marinică rămâne cu gura căscată şi cu ochii larg deschişi de uimire.

- La palat, mă?! se miră şi tata.

Gore completează:

- Da, nu la vilă, bă, la palat!

Nuți, gesticulând cu furculița în mână:

- Şi cum era, mă, să locuieşti la palat?

- Băi, ştii cum era... era frumos tare...

Unchiul Marinică îşi revine din uimire şi, către mătuşa Margareta:

- Auzi, Margareto, nepotu' Gore sta la palat în Italia.

Mătuşa Margareta rămâne cu gura căscată, uimită de faptul că nepotul ei locuia la palat în Roma.

Unchiul Marinică îl întreabă pe Gore:

- Băi, nepoate, da' cum ai ajuns tu, bă, să locuieşti la palat, auzi?

Gore răspunde cu gura plină:

- Bre, unchiule, cum să-ți explicitez eu lu' mata... ştii cum vine vremea...

- Ce vreme, maică?! se miră mama.

Nuți intervine şi ea, vorbind cu gura plină:

- Zi, mă,... cum ai ajuns... la palatu' ăla...?

- Ce să mai, p-acolo, oamenii serioşi şi muncitori şi de viitor şi dăştepți, aşa ca mine...

Mătuşa Margareta strigă cu glas piţigăiat:

- Ce, Gore, tu eşti deştept, că la şcoală ai rămas repetent de atâtea ori că ne-am plictist noi.

- Ai, bre, matale ai venit să faci atmosferă aici, răspunde Gore supărat.

- Nu, nepoate, am venit că ne-a chemat părinții tăi, că ne-a venit nepotu' din Italia să-l vedem şi noi, îl îmbunează mătuşa Margareta.

- Da, şi eram şi noi curioşi să vedem ce-ai făcut pe acolo, completează şi unchiul Marinică.

Tata se ridică cu un pahar în mână, se întinde peste masă să ciocnească cu toți:

- Noroc la toată lumea !

Ciocnesc toți. Nuți bea şi întinde paharul spre tata, iar acesta o întreabă:

- Ce vrei?

- Tată, mai bagă şi mie un vin, se miorlăie Nuți.

- Pleacă, fă, că te-mbeți, o respinge tata.

- Las-o, dragă, că nu să-mbată, c-a mâncat, intervine mama.

Tata îi umple paharul lui Nuți.

- Şi ş-aşa m-a ameţit Gore cu poveştile lui cu palate din Italia, completează Nuți.

Tata vorbind cu gura plină:

- Băi, Gore, da' dacă stai la palat, bă, cal alb n-aveai, mă?

Gore înghițind:

- Ce să am, bre?... Ce, cal alb îmi treb'e mie?!

Nuți gesticulând cu furculița şi cuțitul:

- Şi zi, mă, mai departe, cum era palatu' din Italia.

Marinică scărpinându-se în cap:

- Eu tot n-am reuşit să înțeleg, cum a ajuns Gore să aibă palat, când el aici nici măcar servicii n-are şi nici n-avea.

Tata intervine supărat:

- Ce, băi, ți-e ciudă, te roade invidia, ce, băiatu' meu nu poate să aibă palat, mă?!

- Păi, şi-au mai făcut şi alții, da' vile nu palate direct, răpunde mătuşa Margareta.

- E, uite că Gore al nostru e mai dăştept şi a sărit direct la palat, intervine şi mama.

Marinică ridicând mâinile:

- Eu tot nu pot să înțeleg.

Tata continuă pe un ton supărat:

- Băi, Marinică, ai venit aici să ne zăpăceşti de cap, băiatu' e deştept, muncitor, p-acolo care munceşte are, e, uite că a muncit de şi-a făcut palat, nu vilă, palat, eşti mulțumit?

Marinică nu se lasă:

- Da' n-a muncit nimic sau n-a zis că ar fi muncit ceva.

Nuți gesticulând cu furculița şi cu cuțitul:

- Băi, nene, da' lăsați-l şi pe omu' ăsta să povestească, că până acu' numai l-ați întrerupt...

Mama intervine blând:

- Aşa, Gore mamă, ia zi, cum era palatu' ăsta al tău.

Gore vorbind cu gura plină:

- Aşa... era mare... mai mare ca blocu' nostru...

Tata, uimit:

- Ai lasă-mă!

- Da! Era o clădire mare cu vitrine, d-alea, cum le zice...

Nuți răspunde veselă:

- Cred că vitralii.

- E, aşa, cu vitralii, d-alea uriaşe.

(continuare în pag. 26)

(urmare din pag. 25)

- Aveai vitralii cu termopan?! se miră unchiul Marinică.

- E, ia uite-l şi p-ăsta, unchiule, ce vitralii cu termopan, intervine Nuți.

Gore bea, lasă paharul şi continuă:

- Ăăă, aveam şi ceas mare, mare pe perete.

- Cât de mare? întreabă mătuşa Margareta.

- Mai ceva ca mata, aşa mare era. Aveam nişte televizoare...

- Mai multe televizoare, nu unu'? întreabă unchiul Marinică.

- Bre, unchiule, păi, la palat ş-un singur televizor, mata nu gândeşti.

- Aşa-i! aprobă tata.

- Televizoare pe toți pereți, d-alea de doi metri diagonala, pe ce perete te uitai, televizoru'. D-alea cu plasmă.

- Mamă, ce cool! aplaudă Nuți.

- Ce-i aia plasmă?! se miră mătuşa Margareta.

- E ca o marmeladă, aşa, explică Gore.

Mama rămâne uimită:

- Televizor cu marmeladă?

Unchiul Marinică întreabă în continuare:

- Şi ce mobilă aveai, Gore?

- Ce mobilă să am, canapele, măsuțe d-alea de sticlă, fotolii, unde te aşezai aveai ş-un televizor să te uiți.

Nuți, miorlâindu-se:

- Ai, mă, tată, nu ți-am spus eu să facem şi noi aşa!

Tata răspunde pe un ton grav:

- Da' ce, fă, noi avem palat ca Gore?!

Mătuşa Margareta vorbind cu gura plină:

- Auzi, nepoate... ăăă... da' dacă era aşa mare palatu', nu te lua leşinu' de foame până ajungeai la bucătărie să mănânci ceva?

- Nu, tanti, că aveam pe peste tot biscuiți, ciocolată, sucuri, cafea.

- Sta, aşa, tăvile pe mese?! se miră unchiul Marinică.

- Nu, bre, era în nişte maşinării, să le țină reci, automate de sucuri sau de cafea.

- Mamă, ce benga, automate de cafea, ciocolată, se extaziază Nuți.

Unchiul Marinică întreabă în continuare nedumerit:

- Benga, benga, da' dacă palatu' ăsta era aşa mare, nu oboseai până urcai la etaj?

Tata intervine:

- Cum să obosească, că băiatu-i sportiv.

- Nu, că aveam scări, d-ălea, rulante, ca la magazinu' universal, ăla nou'.

Nuți sare fericită:

- Mamă, ce beton, scări rulante...

Mătuşa Margareta îl laudă pe Gore:

- Nepoate, da' ştiu că te-ai aranjat, nu glumă.

Mama îl laudă şi ea:

- Păi, da, mânca-l-ar mama!

- Numai oamenii de succes ajung aşa bine!

Unchiul Marinică rămâne în continuare uimit:

- Băi, nepoate, da' dacă era aşa bine, de ce te-ai mai întors?

- Da, era foarte bine, deşi...

- Deşi, ce? se miră şi tata.

- Erau şi unele neajunsuri.

Unchiul Marinică fericit că a înțeles:

- Plăteai întreținerea, căldura, astea, prea mult?

- Păi, noi de-abia ne descurcăm la două camere cu întreținerea, da' la ditamai palatu'! concluzionează tata.

- Nu, nu plăteam nimic.

- Ei, altă lume, la ăia-n UE nici la palate nu plăteşte lumea întreținerea, completează tata.

- Nu plăteam! răspunde Gore.

- Ş-atunci? întreabă unchiul Marinică.

- Era cam înghesuială, uneori! răspunde Gore.

- Cum adică? întreabă Nuți.

Gore răspunde mândru:

E, de, lume multă... ca-n gară!

(urmare din pag. 21)

Spre deosebire de tradiționalismul oriental, societatea occidentală se află într-un proces continuu de transformare. Dacă în Evul Mediu predomina religia catolică, după Reformă cultul protestant câştigă tot mai mulți adepți. Promovând noțiuni precum munca şi cumpătarea, protestantismul era în contradicție cu principiile promovate de ortodoxie. Pe de altă parte Orientul şi Occidentul erau două entități distincte, încă din Antichitate, odată cu împărțirea Imperiului Roman. Deşi au mai fost încercări de unire a celor două biserici, acest lucru nu s-a materializat.

Spațiul spiritual românesc, văzut de călătorii străini, este un spațiu, care încă ține de manifestările medievalului. Cu toate acestea, unii călători au remarcat timidele încercări de modernizare. În ciuda criticilor aduse ierarhiei ecleziastice, biserica a avut un rol important, în viața societății româneşti, cu excepția perioadei comuniste.

1 Călători străini de prin Țările Române, Editura Academiei Române, vol. III (ediție nouă) Bucureşti, 2006, p.123.
2 Ibidem.
3 Ibidem.
4 Călători străini…, vol. IV (Ediție Nouă), p.18.
5 Călători străini…, vol. X1, p.89.
6 Ibidem, p. 112.
7 Călători străini…, vol. IV, p.126
8 Călători străini..., vol X1, p. 96.
9 Călători străini..., vol IV (Ediție nouă), p.233.
10 Ibidem.

Dan Ion SANDA

Papagalii de bărbaţi şi rebrenduirea lor

Papagalul face stop cardiac şi moare chiar în timp ce zboară. Îl găseşti pe jos căzut precum fructul putred din pom. Mor aceste păsări dar şi bărbaţii care nu se cruţă. Trag în disperare să se căpătuiască, îi ia aritmia şi ajung de nici nu mai pot dormi pe partea inimii dacă nu iau Atenolol. La vreun caz de atac nevestele lor, înăcrite şi ele şi plictisite de viaţă şi de sine, se intimidează... şi pierd timpul preţios. Le fac ceaiuri, ”neştiind” că la infarct sau la comoţie, prima oră e importantă.

Le mai pun sub limbă şi pastila de nitroglicerină, a cărei substanţă activă e deja sublimată, deoarece a luat aer şi nu mai umflă capul ca să facă loc la sânge să circule mai uşor, ci constricţia rămâne.

Moare, deci, şi papagalul, şi bărbatul papagal, mai ales dacă nu e dus repede la monitor. Dacă ai Cin, adică Cardiopatie ischemică nedureroasă, e ’’bine’’, că mori fără dureri şi la iuţeală, şi nici nu ai timp să regreţi sau să ţi se facă frică.

Tu “crezi” că aţipeşti în fotoliu sau, cine ştie, sperând în secundele acelea fulgerătoare că urmează să ajungi în vreun paradis tropical însoţit de musulmanca aceea răpitoare, Huria, pe care o promite Alah credincioşilor vrednici pentru acolo în lumea de apoi. Dacă ai Cid este rău, fiindcă ai dureri cumplite, de să-ţi smulgi inima din piept şi îţi vine să te arunci de la etaj.

Oamenii ignoră eventualitatea morţii. Consideră că e ceva care se întâmplă numai altora dar, cât de important ai fi, tot trebuie să mori.

Petre Ţuţea a zis ceva de un bun simţ remarcabil: ”moartea altora este o justificare pentru propria noastră moarte; dacă până şi ăla a murit...”. Toţi omenii mor şi nu e bai, că niciun om nu este de ne înlocuit. Poţi să păţeşti şi pocinogul ăsta, să te ”piardă” nevasta, dar cu papagalul e altă poveste. Dacă ea îl iubeşte, şi tu i l-ai pierdut, acest fapt poate aduce traiului în comum prejudicii uriaşe. Dacă îl pierzi, cum a păţit inspectorul Gevat, e de rău. A ieşit din apartament cu el pe umăr fără măcar să observe. ”Nu s-a găsit nimeni să îmi zică, vezi, bă, că ai un papagal pe umăr!...”. Cum a ieşit din bloc, cum i-a zburat, şi dus a fost, că a vrut şi el să fie liber ca pasărea cerului... A fost scandal mare, dacă ”mare” poate descrie o asemenea dramă...

Nici să nu te gândeşti să faci aşa o trăsnaie. Ţi-ai face netrai în casă cu nevasta, căci şi aşa, cât eşti de cuminte şi ascultător, până să obţii un act sexual trebuie să îi faci temenele o grămadă, fiindcă ea oferă plăcere cu programare, organizat, nu cum ţi se scoală ţie.

Dacă nu te părăseşte, dacă intră în afaceri, dacă va căpăta funcţii, dacă nu se prăpădeşte în timp util sau dacă nu bagi divorţ s-o ai de-a doua, sau de-a treia, ca să ţi-o întinereşti, dacă nu mai trăieşte pe spatele tău ci a devenit capabilă să îşi câştige singură banul, nevasta devine uneori o pacoste inimaginabilă. Devii ca acela care a fost chemat de urgenţă la spital, domnule soţia dumneta a fost victima unui accident de circulaţie, e în comă, trebuie îngrijită, nu se va mai ridica din pat! doctore, vorbeşte? ce să mai vorbească, dom’le, legumă e! înţelegi la ce te-nhami? doctore, nu e problemă, ţin la soţia mea ca la ochii din cap, o voi îngriji cu cea mai mare dăruire!... Doctorul, ”înţelegându-i” altruismul, zice: am glumit, mă, a murit acum o oră!...

A ta, după ce copiii v-au zburat la şcoli înalte, s-a ”apropiat” de ei şi nu mai dă doi bani pe tine şi, deoarece a început să ţină posturile vrând să se pună bine cu Dumnezeu, în timp ce tu i-ai devenit indiferent din acel punct de vedere, şi social antipatic, se îngrijeşte cu un zel aproape patologic de sănătatea papagalului vostru, Linu, ca şi de a ta cândva. Cum descoperă găinaţi scurşi zice că are diaree şi imediat îi fierbe orez şi i-l dă amestecat cu sfărâmătură gălbenă de Ercefuril. Când dimineaţa vă zăpăceşte de cap cu ciripitul lui, ea îl apără. Îţi spune că se bucură şi el de prezenţa voastră, dar tu îi mai arunci vreo ţoală peste colivie, să creadă că s-a făcut noapte şi să tacă instantaneu. Când încerci să glumeşti că îi dai drumul în libertatea spre care tânjeşte, îţi zice că dacă pleacă el pleacă şi ea. Ea crede că mai funcţionează şi acum chestia cu plec la mama. Nu mai face nimic cu mamă-sa, căci o afli toată ziua cu fire în poală. Ce să facă acolo, să stea amândouă ca două matracuci? Să îi povestească despre girul cambiei, sau despre agregat monetar - lucruri care par a fi grele şi pentru oameni şcoliţi - şi să se indigneze împreună în legătură cu existenţa firmelor off shore care ”spală” datorii imense ale unor firme către creditori, şi chiar către statul român ce se declară neputincios; să îi stârnească mamă-si revolta la megaţepele şi la înşelăciunile ce se petrec în România sub formele cele mai elevate, scornite de oameni cu inteligenţă demonică, când aceasta deşiră pulovere vechi şi tricotează şaluri şi târlici ca să dea la săraci? Cu tine tot e mai bine, că nu moţăi la ştiri, şi zici ca ea şi vă revoltaţi amândoi împotriva televizorului pe teme politice. Cândva se repezea şi îl pupa pe Boby din serialul Dallas, când apărea pe ecran, că o scotea din minţi mina lui de om blajin, şi îl căina cum se străduia să îşi ascundă urechile clăpăuge sub favoriţii stufoşi. Acum i-au pus anii frâu pe năzuinţe, că altfel i-ar căşuna şi pe Băsescu, să îl pupe pe creştetul pleşuv, că are o slăbiciune pentru ochii lui tătăreşti, uşor enigmatici, amplasaţi sub frunte cu unghi alfa diferit. Mai nou empatizează finuţ şi cu Videanu, că are părul grizonat şi freză floare, retro, ca atunci când se ducea la bal la Videle, şi apoi

(continuare în pag. 28)

(urmare din pag. 27)

ca student politehnist, la dancinguri în corpurile BN şi CD din localul nou al Politehnicii. Zice că este şarmant. I-ai povestit că dă la export marmură care, pe lângă cea de Carara, a fost folosită şi la voi în Constanța, la fațada moscheii din Piața Ovidius. Nu i-a dat prin cap să se întrebe cum un băiat din Videle ce a făcut o amărâtă de facultate de Transporturi cu tine la IP Bucureşti a ajuns aşa netam nesam să exploateze în folosul lui propriu resursele câtorva munți. De atunci de când i-ai povestit de marmurăria lui din munții Poiana Ruscăi, unde sclavii taie cu drujba felii direct din versant, vara pe călduri clocotitoare şi iarna pe friguri năprasnice, cum scrie pe internet, zice, "ce mă doare pe mine! ", şi îl place şi mai şi pe Adriean... că femeile sunt atrase de bărbații de succes ce se poartă la cravată.

Deşi o inviți în zona peninsulară a Constanței de când te duceai ca ghid cu turiştii nemți, a consimțit abia acum să meargă să viziteze moscheea. A pus şi mâna de atâta... drag, şi a urcat şi spirala celor o sută patruzeci de trepte, până sus pe minaretul de unde muezinul cheamă credincioşii: "Hai al el salah" - da, te-aş chema şi pe tine la rugăciune. Nu o mai contrazici neam, pur şi simplu taci chitic... Aplici şi tu teoria nonviolenței a lui Neru Gandhi. De fapt tu îți scuzi lenea de a te lua în dinți cu ea. Acționezi numai cu acordul ei. Nu mai laşi nici chiar politica să vă dezbine, că nu mai sunt şanse să vă împăcați în pat, şi nici atât să vă mai îndreptați spre dormitor în pragul nopții, obraz pe obraz, scuturând picioarele ca să vă zboare papucii şi sărutându-vă, şi nici atât s-o duci în brațe că nu mai e sprintenă să sară când o ridici, precum "căprioarele astea" ci tragi de ea ca de hoit. Şi nu mai acceptă doamna... să dormiți îmbucați lingură, sau cu umărul în axila ta şi, deşi tu afirmi că v-ați înțeles bine cândva, ea zice că nu. Iubirea aia de demult nu asigură deloc trăinicia relației, că evoluția simțămintelor omeneşti e complicată. Tu ai calculatorul în camera ta, fiindcă ți-a dat cazarmament şi te-a expediat dracului, iar ea, pe salteaua alăturată, corespunzătoare ție... laptopul cu soft de contabilitate primară, şi are răspândite şi cărțile cu băgăuri cuviincioase descrise finuț cu epitete neutre gingaşe. Acolo în cărțile scrise cu fonturi mari şi spații largi, odihnitoare, cu propozitii scurte, uşor de citit, şi cu textul împodobit cu viniete şi încadrat cu înfloriturі pe margine, eterna alergătură a bărbaților după sex este înnobilată… la rang de iubiri serafice, descriese cu vorbe grațioase despre madmoazele neîntinate, pe care le curtează bogătaşi în alb, chipeşi şi stilați, cu iahturi şi situație materială şi fascinați într-adevăr… de eternul feminin, dându-le inele de logodnă cu diamante în cutiuță de pluş, demni de încrederea de a-şi pune viitorul în seama lor, nu sărăciile şi puşlamalele chitite pe interes... din viața reală. Sătulă de ştirile rele şi previziunile sumbre de la teve, are acolo pe salteaua fostă a ta… un întreg arsenal de reviste scumpe, glossy, şi romane costisitoare. Are ediții princeps, şi de lux, a căror țintă sunt femeile ahtiate după vrăjeli. Romanele acelea îi dau o calmitate aparentă şi îi ascut sensibilitatea. Descriu lumea ca şi cum ar fi plină de dragoste pătimaşă, şi o fac să plutească asemeni personajelor din ele, căci sunt scrise pe şablon hedonic, clasice nu ca şi opere de rămas în patrimoniul universal, cu autori de rafinată cultură, ci în sensul că la născocirea poveştii au fost folosite canoane tradiționale, adică… rețetele succesului, adică să conțină ingredientele principale: descrieri apetisante ale traiului pe picior mare şi dreptul sacru… al fiecărei femei, oricât de abulică sau ştearsă, la unicitate, şi la porția sa de iubire. Nu suportă ea scriitorii moderni ce scuipă texte ironice excentrice, voioase-n sictir, directe, pe nuanțe prea violente, fără subtilități, ce, dimpotrivă, descriu traiul repezit de azi, ca mod excentric al oamenilor de a-şi alunga temerile, şi cu personaje ce sunt simultan şi victime şi torționari, prea vii şi prea stridente pentru ochii ei ce văd doar culori pastel, pentru urechea ei fină, pentru firea ei sensibilă, şi sufletu-i neîntinat... Rânjeşte cu aroganță şi se simte stânjenită… de textele cu tentă erotică cu metafore indecente şi prea intuitive, spus adică cam prea mult… şi aşa fără perdea, unde nu mai are ce căuta lirismul, şi unde bărbații ce vor necontenit femei în jurul lor, sunt adepți ai acțiunilor concentrate, după moda 3 în 1, de seara până dimineața: logodnă rapidă pe ringul de dans, un joint, şi noaptea nunții, şi… la postludiu, aceştia ori adorm cu gura căscată, ori zoresc cu îmbrăcatul şi zic ne auzim la un telefon, nu mă suna te sun eu, ori, te pup pe dinți, ura şi la gară… ori, ne vedem când ne-om vedea… ori pleacă pe furiş. Proză minoră, ce o publică cu generozitate orice revistă online!... decretează rânjind… În afară de cele tinere ce au crescut direct sub apăsarea capitalismului romă(rlă)nesc şi scriu la hotcity.ro - cultură urbană feminină - femeile cu pielea mai matură… şi încrețită de ani, ce au prins şi socialism, nu au vocația actualității, ci dau ignore cu multă uşurătate. Cum să citească ea despre ce e prin cluburi, unde tineretul - mândria țării!... se comportă ca animalele în rut, şi unde uneori în locații underground chiar şi la propriu fumul pluteşte atotbiruitor, şi îşi fac nevoile în toalete ce uneori dau pe afară, şi unde calci pe seringi şi unde sunt instalate automate ce furnizează prezervative. Pe ea, în patul ei Sanseverino, sub baldachinul trandafiriu precum un clopot de cristal, nu o atinge vulgul. De ce să nu o laşi în lumea ei frumoasă? De ce să o mai contazici? De ce să îi impui părerea ta? Când te ceartă-i zici da, pui, ia un gălbenuş în gât să-ți dregi viersul minunat!... Se enervează gingaş... şi ticăie iute iute... şi îşi arată dinții de mamifer omnivor, şi ca să o mai astâmperi îi zici bine scorpişor, nu mai clocoti aşa că o să dai pe afară. Mai îngurgitează o porție de literatură dezmierdătoare, dar vezi să nu-ți tulburi bila!... Convențiile anterioare sunt perimate, acum ăsta e trendul, trăim într-o lume rea şi nimănui nu-i mai e frică de nimic. Fiecare se trage în propria carapace, sau se lasă în voia dracilor lui personali, şi face cum crede de cuviință şi ce îi vine în cap şi, ea ca orice femeie modernă ce e pe picior de egalitate cu bărbatul, şi cu nevoi exacerbate hard, se descurcă acum şi fără tine. Uită să mai reducă din volum când

(continuare în pag. 29)

(urmare din pag. 28)

deschizi tu gura, şi s-a dus dracului vremea când te-ar fi însoțit pretutindeni. Acuma e demodat şi să mai spui că o scoți tu pe ea-n oraş. Acum e cool să îşi facă şi program separat, deoarece ați petrecut deja atâta amar de vreme împreună şi-a intervenit ru(t)ina... Se duce cu ”feetele”, deşi, năpădite de slăninuță… numai a fete nu arată, dar aşa zice ea, grațios, la City Parc la KFC, fluturând sacoşe cerate pastel, şi le pun cilibiu... pe colțul mesei de melamină orange... beau Granini de păr, cu pulpă, sau la Mc, beau tacticoos Coca-cola, şi o sug la fel de grațios, tot cu paiul cu burduf. Numai de drag să le priveşti cum îşi rotunjesc buzele, şi ciugulesc crispy strips, iute soft, întingând în maioneză de usturoi - la fel de soft, nu cum înghiți tu cățelul, împotriva colesterolului, de ”pute” şi carnea din care eşti alcătuit, că ”ai fi în stare să bei şi căcat de ar fi hipo-colestero-miant!...”.

Stau cu hulubele pe sub masă întinse divergent... ca la căruța lui Moromete după ce deshăma calul, să şi le dezumfle. O mai arde pe la Comunitatea femeilor de afaceri, la petreceri de ”team building” la Ibis sau la Idu. După ce trag la măsea prăpăd, adicătelea... strong… nu soft, învață una de la alta anumite şiretlicuri şi driblinguri ca ale Briliantului… şi iscusința de a se descurca singure, ele în de ele, fără voi papagalii de bărbați. Ție, ce eşti pe modul ”stand by”, doar îți spune unde trebuie să ajungă, că tu eşti pe post de şofer. Ți-a mai lăsat un ”privilegiu”, să o duci la teatru. Şi asta mai înviorează relația, că nu se poate să nu îi vină în căpățână... cum păstra toate contramărcile biletelor între filele clasorului ei din copilărie, legat în marochin, cică să le aibă ca amintire a clipelor minunate trăite împreună cu tine. Asta a fost când erați însurăței, şi până s-o îmbraci în alb ca să o duci să dea semnătura vieții ei, şi să îşi pună soarta în seama ta. Aşa era la vremea aia de atunci. Acum s-a impus o altă abordare... Acum conviețuirea în cuplu nu se mai bazează pe interdependența şi întrajutorarea partenerilor căci nu mai trebuie învinse atâtea greutăți ca în trecut. Acum, banul blesteamă iubirea, şi o ucide. Şi aşa pe nesimțite ai ajuns decât o virgulă în povestea voastră de iubire. Dacă te-ai băgat şi să faci copii, ei au devenit pe loc prioritatea numărul unu. Auzeai pe ici pe colo, şi ți se părea că suna chiar splendid: ”o să-şi verse dragostea asupra copiilor”. Nu este deloc splendid, ci este-nfiorător. Aşa subtil, de la mici şicane, şi de la ”domn ginerică”- piesă de elicopter... acum ai devenit doar o particulă insignifiantă, şi aia, radioactivă... Când îi apari în cale uită să mai cadă pe spate ca atunci când era puică şi tu cocoşul țâfnos. Nu se mai pune ce-a fost, acum ea este țâfnoasă. Nu trebuie să faci ceva reprobabil ci te consideră ostil doar prin faptul că eşti prezent, sau că exişti, şi cârâie nesuferit ca şi contorul Geiger Müller la radiații. Ce e drept, era strâmt locul în apartamentul comunist, confort doi împuținat, deoarece pe lângă faptul că familia a devenit mai numeroasă, tu şi ea ați sporit şi în volum că acesta creşte proporțional cu vârsta. Erau fire pe pereți, chiuvete masive din fontă, calorifere improvizate din țevi unite prin sudură, conducte aparente, cofrete, hebluri, rozete de robineți, de ziceai că eşti în spațiul îngust al unui submarin. Te tot loveai de câte ceva. A devenit şi ea mai robustă căci... nu e frumos să foloseşti epitete prea eficient depreciative la adresa cocoanelor… Dar oricum e mai puțină la trup. Când îți apare în cale se lipeşte precaută de perete, că dacă se izbeşte de matahala de tine ricoşează.

Ea te-a făcut aşa malac. Ştie ea… că grăsimea îl doboară pe om. Te îndoapă de să borăşti, să te faci de două chintale-n viu, să ți se înfăşoare inima în grăsime, şi să ți se umfle ficatul ca zepelinul, să îți iei zborul în ceruri... şi te răsfață şi cu zaharuri rafinate, cu o droaie de foietaje şi cocături dulci ca mierea, să-ți sară glicemia peste valoarea de risc, ca, până una alta, să-ți cadă odată cloşcă, să n-o mai ”bârâi cu obsesia ta pentru sex”. Ca orice femeie ce a trăit destul ca să ajungă m(ur)atură, tânjeşte şi ea după straie negre - culoare eleganței... şi să te dea la ferpar, pe un ron cuvântul, să-ți comande coroană de imortele, să-ți pună bănuți pe ochi, să îți cânte aleluia, să te duuci cu vată-n nas şi cu mâinile pe piept. A trecut vremea când aduceai bănetul cu sacoşa şi făceai cărămizi şi ea zicea că ”peste tot prin casă sunt elastice de bani!” iar tu îi răspundeai că sunt unii care nici nu ştiu la ce se folosesc. A uitat când erai bărbat, nu glugă de coceni şi când zicea-nciudată că ”toată lumea te caută numai pe tine la telefon”. Te-ai agățat de speranța că o să devină mai omenoasă de îi faci vilă prevăzută cu cascade şi SPA şi cu chioşc octogonal ca să înfrumusețeze grădina. Degeaba o duci la Nisa şi nu în Turcia unde se duc toți țăranii, cum zice ea, la Cappadocia să vadă ”idioțeniile alea de pietre găunoase”. Degeaba o porți numai în vulpe platinată şi nurcă, tot spurcată e la gură, de îți vine să-i dai bătaie la fundul gol, sau să-i pui eter la nas, sau să tocmeşti un raket… aşa, cât e ea de mamă a copiilor tăi.

Ți-ai făcut baritai casa!... zice. E prea mult spațiu de întreținut şi a refuzat să îi aduci în casă o menajeră tânără, ce i-ar fi făcut plecăciuni, da doamnă! cum doreşte doamna! drăgălaşă de să nu îți poți lua ochii de la ea, şi ar fi fost în stare să stea şi în genunchi în fața ei, şi a a ta… E mereu iritată, şi-o apucă mereu strechea. Să zici mersi dacă te mai tolerează prin preajmă. Şi nici măcar nu i-ai dat drumul papagalului, sau să-l fi aruncat pe fereastră cu colivie cu tot, cum îți dă uneori inima brânci. Şi chiar de l-ai arunca, adică tu nu eşti bun?... Acum, mai încoace, cazi din ce în ce mai clar de papagal... Nu se vede cu ochiul liber că nu ți-au crescut încă pene. Dar te-ai predat. Şi ce dacă?... Ce-ți trebuie să îți forțezi destinul?!... Eşti gata să te-njoseşti dacă este necesar pentru liniştea căsniciei voastre, şi de ce s-o iei ca pe un eşec personal? Indiferența, renunțarea la ceea ce vrei, şi la control, te fac imun, şi când eşti trist, spune Dante, adu-ți aminte de tristețile mai mari pe care le-ai pătimit. Chiar nu mai pare o nenorocire dacă faci ciocul mic şi, eventual, rosteşti şi tu, ca acest păsăroi, doar vorbe auzite şi învățate de la ea... că peruşul, dacă este solitar, ajunge să facă şi ca imprimanta cu ace dacă o ascultă îndelung. Şi e fooarte fericit...

(continuare în pag. 30)

(urmare din pag. 29)

Oricum, tu, ca om, poți considera... că eşti ambițios: ieşi bărbate de subpat! nu, că am ambiție de bărbat! şi tot tu ai şi ultimul cuvânt… făcând uz de autoritatea ta... la sfârşitul fiecărui crâmpei de conversație îți dregi glasul şi ciripeşti autoritar: da mamă!...

Dacă nu ai nimerit ca nevestică vreuna hermafrodită, femeie de parte bărăbătească, ce în 15 ani s-a făcut o omoaică cu mustață în jurul buzelor, care când se deplasează pe două picioare se cutremură pardoseala, de sare ca eretele să se cațere pe tine când îi vin bâzdâcii, de să te zgârie ca pisica, de să te încalece, şi de să te frământe ca pe coca de cozonac, cu pumnii strânşi, icnind şi căznindu-se mai în glumă mai în serios să te posede, deşi, funcțional, n-ar avea cu ce, atunci locul tău este deasupra şi al ei e dedesubt, cum este al chiuvetei sub robinet. Măcar aşa când şi când... Deci cumva te mai descurci, a avut Dumnezeu grijă, dar supunerea din punct de vedere social a femeii de către bărbat e o practică dezagreabilă, mai ales că ea dispune de un imens potențial beligerant şi nu trebuie nici să îi subestimezi instinctul matern şi să dezaprobi cumva fervoarea cu care-şi cocoloşeşte copiii, mai ales de are fete. Fetele, se zice că poartă fața tatălui şi caracterul mamei. Dar oricum ar fi, când sunt ele laolaltă, mamă şi fiică, ce sigur te vorbesc pe la spate, alcătuiesc acea monstruoasă coaliție împotriva duşmanului comun-individul de sex masculin, pe când el, tată-soț, ajunge uneori să răspundă agresiunii doar dând din urechi, ca şi iepurele.

În căsnicie trebuie să existe un stăpân, cam aşa e regula. Tu, dacă n-ai priceput la timp ce ți se întâmplă, şi acum târziu dezgropi securea războiului ca să-ți (re)cucereşti demnitatea de lider, când ea-i de multişor mamă şi a preluat deja controlul, vei suferi pe măsură, fiindcă e rea precum cățeaua fătată. Nu poți să pui punct fiindcă gâlceava se repetă necontenit, şi te sâcâie cu plânsul de te striveşte ca pe miezul de nucă-n uleiniță. Atuul ei constă în repetare, în vocația răbdării şi a rezistenței pasive. Cum zice şi Andra-n cântec: "*Chiar de suferă şi plânge / voința femeii-nvinge*". Punctul tău slab e incoerența acțiunilor întreprinse şi că nu te pui la ambiție cu ea, conform principiului: "cel mai deştept cedează''- născocit de vreunul cu puța mică...

Dar nici nu se merită efortul de a rezista, că nu e ăsta singurul lucru care contează, fiindcă nu îți accentuează nici starea, şi nici măcar senzația de libertate, şi nici nu îți sporeşte fericirea. Nu îți pierzi deloc din farmec şi sunt puştoaice mămoase ahtiate după mecenat, care abia aşteaptă să te consoleze, conectându-se angelic la trupul tău ca-n Matrix. Şi, dacă Dumnezeu aşa împerechează, boul şi beleaua, şi dacă cu ea te-ai legat să-ți mănânci amarul, şi dacă tot nu vrea niciunul dintre soți să îşi recunoască eşecul şi se războiesc perpetuu, mai ales acum cu feminis(adis)mul ăsta p(r)ost decembrist, adus de repoluție oare îți revine ție vreo sarcină?...

Deşi trăim în o lume dominată de bărbați, şi fiecare bărbat ştie şi poate mai mult decât suficient spre a-şi justifica acțiunea de a ataca frontal femeia pentru a o supune, el rămâne inert. Nu face deloc paradă de forța sa şi nici nu dă din casă vis-a-vis de cusurgioaicele de neveste.

Şi, dacă toți se iau după natură, şi acceptă să trăiască aşa cu simptomele… suferind în tăcere, gâtuiți, n-oi face-o tu pe profetul. Vorba lui Paul Celan, despre Păunescu: "cine poate fi profet în țara lui dacă nici Cristos n-a fost".

Viața prin sine e frumoasă şi în menaj de ochii lumii. Deja se ştie că în viitor se va desființa instituția căsătoriei. Şi, ce ți-ar mai putea oferi ea ca femeie, că o prinde subit anchiloza, sau are junghiuri în şale şi nu mai are ce arăta. Umblă turtită la păr şi a năpădit-o celulita. Dacă îi mângâi piciorul ce era cândva caşmir, acum zici că are ghinturi. O transporți conştiincios la petrecerile între femei, o laşi pleaşcă acolo, că voi, bărbații, nu aveți voie, apoi pe aici ți-e drumul... Eşti liber ca taxiul, şi n-oi fi prost să te duci drept acasă, ce, nu ştii traiul d-acolo?! Dai o raită pe un'ți-e drag... că dacă îți tot reprimi, şi o faci pe moralistul, ajungi de te urci pe zid ca gândacii, regulezi şi femeia de serviciu sau dormi cu gonflabila şi redescoperi suava masturbare cu lubrefiant Durex.

Dar oricum ar fi cu bărbatul, de-ar avea acasă şi o nimfomană, nu scapă el aşa uşor de anatema de vânător. Dacă nu a devenit glugă de coceni sau încă nu i-a fost iertată această penitență… nu îşi poate ignora sarcina ce îl râcâie pe mațe - să-şi răspândească genele.

Dumnezeu nu dă ordine ca ofițerii de armată ci "porunceşte" mai subtil. Din timp în timp pe bărbat îl apucă elanul să-şi facă "datoria" față de specie… că i se face dor de o bucată de p…ă străină ca de mamă-sa. Cu voi, bărbații papagali... e un mare paradox, căci, unu, voi sunteți umiliți, ursiți a fi înfrânți mereu, precum Zmeul din poveste, deşi el se scoate țais, sechestrând mereu prințese ... şi, doi, de ce să nu fiți absolviți de pedeapsa divină... deoarece aveți motivul şi libertatea să zburdați, fiindcă refuzul şi lipsa de supuşenie a nevestelor v-ar da dezlegare... adică... nu vă mâncați omenia ci faceți rele doar în replică... şi forțați de-mprejurări. Nu-ți păsa de păcatele ei că doar Dumnezeu nu dă notă comună cuplului, şi tu personal ai putea obține izbăvirea argumentând... că este un păcat mai uşor... Na, de când a fi iubitor tandru şi cald se cheamă viciu?...

Aşadar, te scoți pe acolo pe unde, mângâindu-se şi umblând seducător cu mâna prin păr, se dezbracă zânele de... fulgi. Alea da păsări! Ale paradisului, nu ca papagalița ta!... Ar fi o mare greşeală să te laşi stigmatizat că ai fi om rău, aşa că la ea dai ignore şi cauți să nu mai gândeşti în plus, că nu e bine pentru om, ci doar... pozitiv.

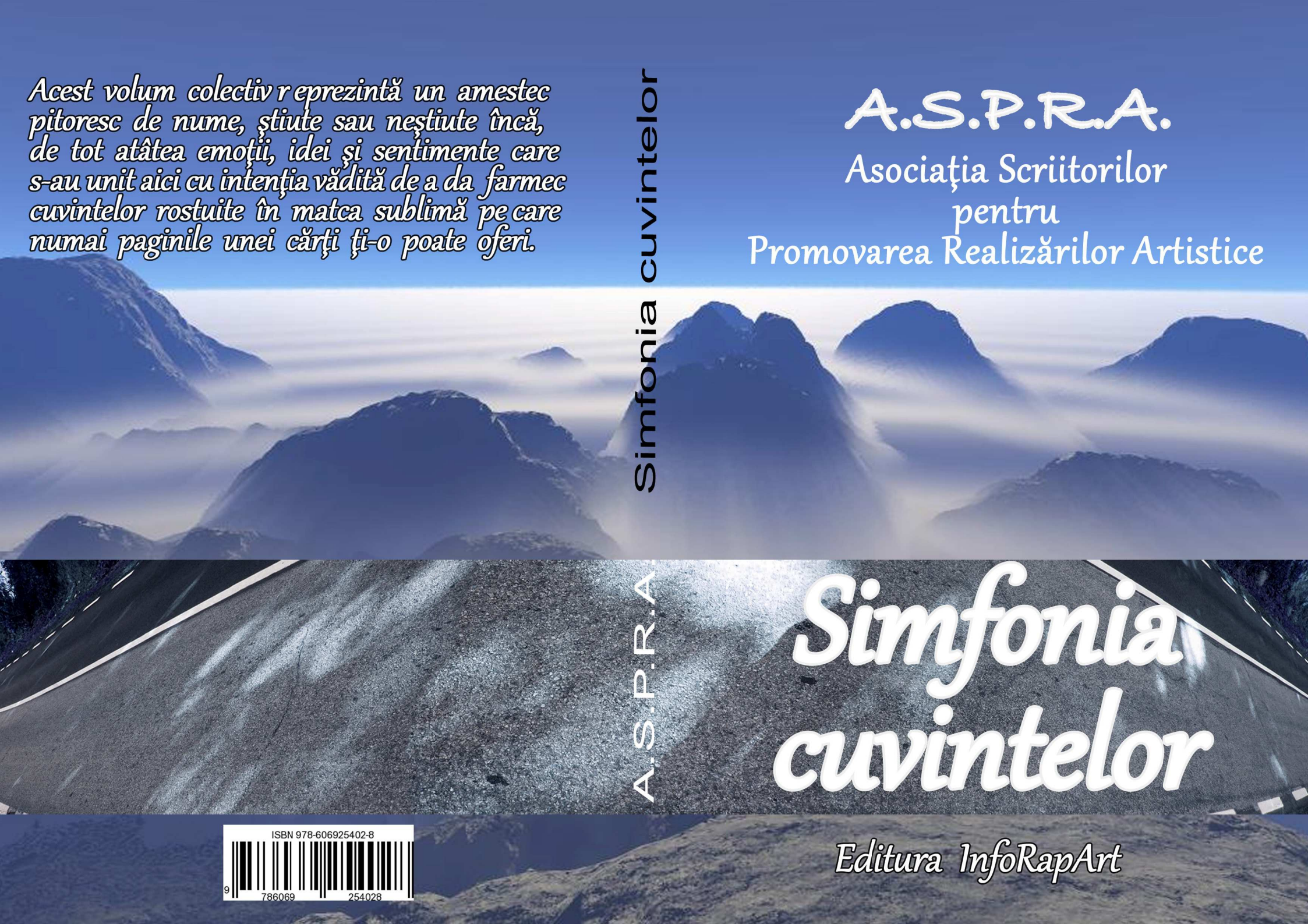

Acest volum colectiv reprezintă un amestec pitoresc de nume, ştiute sau neştiute încă, de tot atâtea emoţii, idei şi sentimente care s-au unit aici cu intenţia vădită de a da farmec cuvintelor rostuite în matca sublimă pe care numai paginile unei cărţi ţi-o poate oferi.

Simfonia cuvintelor

A.S.P.R.A.

A.S.P.R.A.

Asociaţia Scriitorilor
pentru
Promovarea Realizărilor Artistice

Simfonia cuvintelor

ISBN 978-606925402-8

Editura InfoRapArt

Galati, cod 800010, Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis, Bloc Cristal, Sc. 2, Ap. 4
Telefon: 0726 337376, 0336 800313
Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com
Web site: www.boema.inforapart.ro